

Cilt V

1935

TÜRKİYAT MECMUASI

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü tarafından çıkarılır

Müdür

O. Prof. Dr. M. Fuad Köprülü

İSTANBUL—DEVLET BASIMEVİ

1936

Akşehir Türbe ve Mezarları

RIFKI MELÛL MERİÇ

Zaman zaman ecnebler tarafından bilhassa Roma ve Bizans devirlerine ait yapılan taharriyat bertaraf edilecek olursa Akşehir ve havalisinde hiç bir esaslı ve etraflı arkeolojik tetkikat yapılmamıştır.

Halbuki coğrafi vaziyeti itibariyle mazide birçok siyasî muharebelerle içtimai hareketlere sahne olan bu havalide eski medeniyetlerin birçok bakıyeleri mevcuttur. Selçukilerden itibaren geriye doğru uzanan devirlere ait paralara, kaba ve ince san'at eserlerine, pek iptidai masnuat ile heykellere ve hattâ küp - mezarlara dahi sık sık tesadüf edilir. Otuz beş - kırk metro toprak altından çıkan bazı müstehaseler de, Jeoloji ile Paleontolojiyi pek fazla alâkadar edecek mahiyettedirler.

Türklerden evvelki devirlerin mahsulü olan eserler, yerler mahkûk kayalar müstesna, alelekser toprakla örtülüdür. Ahali tarafından bazı hüyüklerle dağ eteklerindeki hisar harabelerinde ve sun'î mağaralarda yapılan araştırmalar esnasında mermerden ve madenden mamûl heykel, ziynet eşyası, vazo, sikke ve saire zuhur etmektedir. Bu gibi eserler, antikacılara satıldığı gibi, küp, testi ve tuğla nevinden toprak mumûlât da, bunlar tarafından kullanılır. yazılı ve nakışlı taşlarla sütunlar ve sütun başlıkları ise, ihtiyaca göre ya oldukları gibi, veya parçalanarak bina temelleriyle duvarlarında sarfedilir. Türk devrinin lâhid ve mezar taşları ile binaları bile bu tecavüzden kurtulamamıştır.

Akşehir havalisinde eski halini muhafaza edebilmiş ancak bir iki mimarî eser mevcuttur. Diğerleri, ya tamamıyla munkariz olmuştur, bazılarında hiç bir nişan dahi kalmamıştır; ya birer harabe halindedir; yahut da muhtelif zamanlarda yapılan tamirat ile bir hayli tadile uğramışlardır. Mezarlıklar ise, herkes tarafından istismar edilen birer taş ocağı vazifesini görmüşler ve görmektedirler.

Taassubla mücadele ve imar bahaneleriyle yurdun her köşesinde yapılmakta olan vesai ki tarihiye tahripkârlığının önüne geçilmek üzere hükûmetçe sık sık gönderilen tamimlerin de, - ne yazık ki - hemen hemen hiçbir faydası olmamıştır.

Akşehirde tesbit edebildiğim ve müteaddid raporlarla da Maarif Vekâletine uzun uzadıya bildirdiğim tahribat, hülâsaten şunlardır:

1 — Afyonkarahisar - Bursa şosesi üzerindeki büyük "Yarenler Mezarlığı,"nda bulunan Akşehirin en kadim mezar taşları, kasabanın mukadderatına zaman zaman hükmeden eşraftan biri tarafından, o civardaki bahçesinin manzarasını ihlâl ediyor diye, söktürülmüş; muhtelif yerlerde sarfederek yok edilmiştir. Bugün ancak, kasaba hududunda, dağ eteğinde birkaç taş mevcuttur.

2 — "Seyyid Mahmud-u Hayranî," türbesinin etrafındaki mezarlık, 1930 - 1931 tarihlerinde "Çocuk Bahçesi," yapılmak üzere Belediye,, tarafından kaldırılmış ve mezar taşlarının ekserisi ötede, beride kullanılmıştır. Bin müşkülâtla kurtarabildiğim kıymetli taşlardan bir kısmı, şimdi Seyyid Mahmud-u Hayranî Türbesiyle Taşmedresededir. Orta mektep avlusuna taşıttığım taşlardan bir kaç, kayıtsızlık yüzünden talebe tarafından kırılmıştır.

Belediye, Seyyid Mahmud-u Hayranî Mescidine bitişik çinili bir kapı kemerini de yıktırmıştır. Kemerin inşa tarihi, Hicrî 621 senesidir.

3 — "Ulucami,, "Güdükminare,, gibi camilerin, "Taceddin,, "Yağlıdede,, gibi türbelerin avlularındaki mezar taşlarının da yakın zamanlarda ortadan kaldırdıkları, ifadelerine müracaat ettiğim ihtiyarların mevsuk rivayetlerinden anlaşılmaktadır.

4 — İğdelik, Çöğürlük, Arablar, Öksürüktaş, Kerpiçlik, Çayboyu, Hıdırlık mezarlıkları, birer arsa halindedir. Bunların eskiden birer mezarlık olduğunu, bugün, kırık dökük beşer - onar veya birer - ikişer taştan başka isbat edebilecek bir alâmet kalmamıştır.

5 — "Nasreddin Hoca Mezarlığı,, ndaki taşların bir çoğu etrafına duvar yapılırken ve "İmaret Camii,, tamir edilirken kullanılmıştır. El'an mevcut taş ise, birer - ikişer yeni açılan mezarların iç duvarlarında sarfedilmek ve mermere ihtiyacı olanlar tarafından çalınmak suretiyle yok olmaktadır.

6 — İmaret (Hasan Paşa) Camiinin tamiri sırasında, gerek mezkûr cami avlusundaki, gerek civar mezarlıklardaki mermer lâhid ve mezar taşları kullanılmıştır.

7 — Sahib Ata Fahreddin Ali tarafında yaptırılmış olan Halkah yahud Taş Medresenin ne suretle tahrib edildiği malûm ve meşhurdur. Bu bina-
nın mermer kesme taşları da, gerek resmî, gerek hususî binaların inşaları esnasında sarfedilmiştir. Mevcud taşlar montaj için kâfi değildir.

8 — Taşmedresenin karşısındaki "Hankah,, ın, bugün sadece, kitabesi mevcuttur; Taş medresenin iç avlusundadır. Hankahın bulunduğu yer, bir arsa halindedir.

9 — 1932 de Muhasebei Hususiye Memurluğunca "Tabakhane Mes-cidi,, yıktırılmış; taşları ile tuğlaları "Eğrigöz,, Köy konağının inşası için satılmıştır.

10 — Maruf köyündeki *حسن المروفي بن حسام الدين* türbesi etrafındaki mezarlıkta biri ikiye bölünmüş, diğeri sağlam iki lâhid taşı ile kırık bir mezar taşı kavuğundan başka hiçbir şey kalmamıştır.

11 — Kozağacı ile Nadir (Niğdir) köyleri mezarlıklarındaki taşlardan bir kısmı, mezarlıkların duvarlarında ve sair yerlerde kullanılmıştır.

12 — Dördüncü Muradın Bağdad seferi esnasında konakladığı "Tekke Köyü,, nde ne Mevlevî Tekkesinden, ne de mezarlıktan eser kalmıştır.

13 — Yahsiyan ve Nadir köylerinde çeşme ve cami duvarlarına konulmuş kitabelerin asıl aid oldukları binaların yerleri bile malûm değildir.

14 — Mevcud izlerden ve bazıları nakışlı taşlarla kitabelerden varlıkları istidlâl edilen mimarî eserleri, bilen dahi yoktur.

Bütün bu saydığım tahribata rağmen Akşehir havalisi, hâlâ, eski eserleriyle zengin sayılabilecek bir muhittir.

Bu makale, asırlarca süren içtimâî inhitat ve son zamanlarda da inkılâbın hakikî mana ve istikametini anlamama ve ademi idrâk yüzünden yapılagelen eski eserler tahribkârlığından kurtulabilmiş taşlar üzerinde 1931 den 1934 e kadar fasılalarla yaptığım araştırmaların mahsulüdür ve ancak bir kısmını muhtevidir. Makale, taşların ve binaların vasıflarıyla metinlerini ihtiva etmek üzere kaleme alındığından Akşehir ve havalisi hakkında da hiçbir mütalea ilâve edilememiştir [1].

Benden evvel Doktor Nazmi ve Mustafa Cayid, Akşehirde bazı kitabeleri toplamışlar ve Konya salnamelerinden aldıkları malûmatla Akşehirde dolaşan rivayetleri birbirine mezcederek kendi mütalealarını da ilâve etmek suretiyle ayrı ayrı neşretmişlerdir [2]. Verdikleri malûmat, rivayet hududunu geçmemekle ve metinler de hayli hatalı olmakla beraber mesailer, ilme ve Türk tarihine hizmet yolunda atılmış birer adımdır. İsimlerini, burada, takdir ve hürmetle yad etmek, benim için en şerefli bir vazifedir.

[1] Neşrine hazırladığım «Akşehir ve havalisinde Anadolu Türk tarihine aid vesikalar» ın birinci cildi metinleri, şekilleri, kroki ve resimleri; ikinci cildi de tarihî malûmatı ve tercümeihalleri ihtiva edecektir.

[2] Konya vilâyeti Sıhhiye Müdürü Dr. Nazmi - *Türkiyenin Sıhhi içtimâî coğrafyası*, Konya vilâyeti, Cüz. 8 - Ankara 1338 - 922 Ögüd Matbaası; - Muğla Halkevi Reisi Mustafa Cayid - *Akşehir Kitabeleri ve tetkikat* - (Muğla Halkevi kitapları : 2) 1934, Muğla Halk Matbaası.

**Kuyud-u vakfiye defterine göre-Akşehir mezarlıklarının
mesahaları**

<u>Dönüm</u>	<u>Zira</u>	
140	00	Yârenler kabristanı
80	00	Nasreddin hoca kabristanı
45	00	Hıdırlık "
8	00	Sığırönü "
3	00	Seyyid Mahmud-u Hayranî kabristanı
3	00	Yağcı Osman Çevriği
1	00	İğdelik "
0	1300	Kızılca "
0	460	Yağlıdede "
1	200	Seyyid Yunus "

Bunlardan başka bir kaç mezarlık daha varsa da kuyud-u vakfiye defterinde yazılı değildir.

**Kuyud-u vakfiyeye göre camilerle mescidlerin ve munkarız
hankah arsasının mesahaları**

<u>Zira</u>		
14000	İmaret Camii	(Avlusu ile birlikte)
2836	Ulu Cami	" "
1470	İplikçi Camii	" "
300	Kileci Mescidi	
600	Kızılca "	" "
80	Seyyid Mahmud-u Hayranî Mescidi	
80	Kalaycı Mescidi	
120	Ayasofya "	
120	Güdükminare Camii	
140	Taşmedrese "	
600	Hankah arası	

Kuyud-u vakfiye defterine göre Akşehirde 37 cami ve mescit varsa da, bunların çoğu kapalı, bir kısmı munkarız ve bir kısmı da harabdir. Ekserisi, üstleri dam, küçük birer kerpiç binadan ibarettir. İmaret Camii gibi bazı mescidler kubbeli ise de haricen üstleri müstatil ehlam şeklinde örtülüdür. Bir kaçının kitabesi vardır. Bu nevi mescidlerin duvarları taşlır.

I

Seyyid Mahmud-u Hayranî Türbesi

Türbe, kasabanın garbında, Sultan Dağı eteğine düşen semtindedir (Resim. 1, 25 sene evvel eşraftan merhum Haydar Bey tarafından çıkarılmış ve bana torunu Hüseyin Şükrü tarafından lütfen iare edilmiş fotoğrafın kopyası Resim. 2), Etrafındaki mezarlık kaldırılmadan evvelki vaziyeti (Resim. 3).

Bina, Selçukî üslûbundadır. Kaidesi, murabbadır. Kubbe, bu kaidenin üstünde on iki dilh bir mudalla-ı muntazamın dilhları arasındaki müstatil satırların temadisi olan on iki kı'ta-i üstüvaniyeden mürekkeb üstüvani bir duvar üstüne inşa edilmiş bir mahrut-u nakıstır. Gerek mudalları teşkil ettiği kemerli pencere şekillerini muhtevi mustatiller, gerek bu mustatillerin üzerinde yükselen birer kı'ta-i üstüvaniye şeklindeki satırlar ve bu kı'ta-i üstüvaniyelerin faslı müştereklerini teşkil eden yarı üstüvani ince örme sütunlar üzerindeki yapışırma ve kakma çini tezyinatı ile yazılar, hemen kâmilan dökülmüştür.

Kaidenin haricî duvarları, sonradan binayı tahkim için ilâve edilmiştir. Bu duvarlarda kullanılan taş ve tuğla malezime arasında Türklerden evvelki devirlere aid düz, yazılı ve nakışlı taşlar mevcut olduğu gibi Türk devrinin mezar taşları da vardır.

Türbenin zemini, dışındaki toprak seviyesinden 1-1,5 metre aşağıdadır. Türbenin asıl duvarları, dört büyük kemerle bunların haricine örülmüş olan ince duvarlardır. Sonradan ilâve edilmiş olan tahkim duvarlarından ancak ikisinde, kible duvarı ile solundaki duvarda, demir parmaklıklı iki müstatil pencere mevcuttur. Bu pencerelerin kaidelerinden itibaren bir kısım satırları haricen seviyesi yükselen toprakla kapanmıştır.

Türbenin içi, duvarlar ve kemerlerle kemer mesnedlerinin faslı müştereklerinden içeriye doğru - zirveleri aşağıda olmak üzere - yükselen müsellelerin kaidelerine istinad eden nısf-ı küre şeklindeki kubbe, kireçle badanalanmış olduğundan dahili tezyinatı, bugün, görmek mümkün değildir.

Türbenin kapısı, kiblenin soluna düşen duvardadır. Ceviz ağacından mamul ve kabartma nakışlarla yazıları muhtevi kapı kanadı, çatlamış, kırılmış, yontulmuş, bir çok yerlerine çiviler ve halkalar çakılmış ve bazı yerlerine de tahta parçalar mihlanarak gûya tamir edilmiştir (resim. 4).

Kabartma tezyinatı hâvi sathın iki tarafı, iki kabartma çizgi arasında geniş ve içi ince girift nakışlarla süslü güzel bir kûfi yazıyı muhtevi bir su ile çevrilidir. Bu su, kabartmanın üst kısmında inhinah ve ortası münhani zaviyeli bir kemer halindedir. Teşekkül eden iki canibî dilhları mün-

hani şibh-i münharif içinde -üstteki ince tezyinat ile müzeyyen girift kûfi, alttaki daha sade açık Selçukî sülûs hattıyla yazılmış- şu kelimeler okunmaktadır: الله العزيز الدائم والاقبال والدولوا

(و) harf-i atfî ile harf-i tarif (i) i de gösteriyor ki, daha aşağıda muzafünileyh halinde bir matufünaleyh ile temadisi vardır; bunlar, kapının ikinci kanadında olmak lâzımdır.

Türbenin kitabesi, kapının üstüne konulmuştur (Resim. 5). Kitabenin yazısı, girift âdi bir sülûstür:

1 — الله

2 — امر تجديد هذه التربة الطاهرة

3 — المعطرة لخدم الماعظم سلالة الاوليا سيد

4 — السادات المؤيد بتأيد الرب الارض والسموات

5 — سيدى محى الدين بن سيدى على بن سيدى محى الدين سيدى محمود

6 — رحمة الله عليهم في شهر سنة اثني وعشر وثمانماية

Türbenin musanna sandukaları, evvelce, İstanbul Türk ve İslâm Eserleri Müzesine nakledilmiştir (Haydar Bey tarafından 25 sene evvel çektilirilmiş olan ve bana torunu Hüseyin Şükrü tarafından lütfen iare edilen fotoğrafların kopyaları: R. 6,7,8,9).

Türbenin içinde sekiz mermer lâhid taşı vardır. Bu taşların herbiri, tarih ve san'at bakımlarından ayrı ayrı kıymetleri haizdir. (R. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17).

1 ci lâhid taşı

Resim: 11

Sağ yan:

- 1 — بسم الله الرحمن الرحيم الله لا اله الا هو الحي القيوم لا تأخذه سنة ولا نوم له ما في السموات وما في الارض من ذا الذي يشفع عنده الا بأذنه يعلم ما بين ايديهم
- 2 — وما خلفهم ولا يحيطون بشئ من علمه الا بما شاء وسع كرسيه السموات والارض ولا يؤده حفظهما وهو العلي العظيم صدق الله العظيم الحنان وصدق رسول الله

Sol yan:

- 1 — قال النبي صلى الله عليه وسلم المؤمنون لا يموتون بل يتقلون من دار الى دار كل شئ سبيوت وهو من لا يموت الذي لبقاء الى الوجود
- 2 — جهان ای برادر نمائند بکس دل اندر جهان آفرین بندبس (برسم الثعال) بنام خویش کردم ختم پایان انبی عاقبت محمود کردان

Baş ucu:

- 1 — هذه الى انتقل حضرت
- 2 — قطب أوليا سلالة شيخ طريقت مرحوم
- 3 — سلطان محمود بن سيدى محى الدين چلبى

Yazısı, istifli sülüstür. Ayak ucu yazısız, düzdür. Tarih yoktur. (11 numaralı resimde öndeki taştır; arka plânda görülen taş, بایزید nindir).

2 ci Lâhid taşı

Resim: 11

Yazısı, çerçeveler içinde girift istifli sülüstür.

Sağ yan:

- 1 — قال النبي عليه السلام . أَلَدُنِيَا حَرَامٌ عَلَى أَهْلِ . الْآخِرَةِ وَ الْآخِرَةِ حَرَامٌ . عَلَى أَهْلِ أَلَدُنِيَا
- 2 — وَ قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَلَدُنِيَا . قَطْرَةٌ فَاعْبُرُوهَا وَ لَا تَعْمُرُوهَا . وَ قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ . أَلَدُنِيَا مَهْرَعَةُ الْآخِرَةِ صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ

Sol yan:

- 1 — وَ قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ . الْمُؤْمِنُونَ لَا يَمُوتُونَ . بَلْ يَقْتُلُونَ مِنْ دَارِ الْفَنَاءِ . إِلَى دَارِ الْبَقَاءِ
- 2 — وَ قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ . الْمَوْتُ كَأَنَّ كُلَّ أَدْنَسٍ شَارِبَهَا . وَ الْقَبْرِ بَابٌ وَ كُلُّ أَدْنَسٍ دَاخِلُهَا . كُلُّ شَيْءٍ سَيَمُوتُ وَ هُوَ حَى لَا يَمُوتُ

Baş ucu:

- 1 — فَاَتِ الْمَرْحُومَ الْمَقْنُورَ سَيِّدِي بَايَزِيدَ
- 2 — چای بن سیدی محی الدین چای

Ayak ucu:

- 1 — تَارِيخُهُ فِي شَهْرِ رَجَبِ سَنَةِ
- 2 — ثَمَانٍ وَ سِتِينَ وَ ثَمَانِئَةٍ

un (1 ci Lâhid taşı) kardeş oldukları anlaşıl-
maktadır. سلطان محمود ile بایزید چای
nin de, kardeşi بایزید چای gibi doku-
zuncu asır ortalarında öldüğü şüphesizdir (Bayezid Çelebi'nin lâhid taşı
11 numaralı resimde arka plânda görülmektedir).

3 cü Lâhid taşı

Resim: 12

Yazısı, fevkalâde karışık, girift sülüstür.

Sağ yan:

- 1 —
- [1]

- 2 — وَ فَاَتِ الْمَرْحُومَ الْمُتَقَوِّرَ السَّعِيدَ الشَّهِيدَ الْمُحْتَاجَ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى سَيِّدِي محی الدین بن
مَرْحُومِ سُلْطَانِ مُحَمَّدٍ نَوْرَاهُ تَبْرَهُ تَارِيخُهُ سَنَةِ اثْنَى وَ أَرْبَعِينَ وَ ثَمَانِئَةٍ

[1] Tamamını okuyamadığım için kaydetmedim; yazı pek karışık olduğu gibi bazı yerleri de kırıktır. Farisî mısraları muhtevidir.

Sol yan:

- 1 — قال الله تبارك وتعالى كل من عليها فان ويبقى وجه ربك يا ذا الجلال والاكرام كل نفس ذائقة الموت صدق الله
- 2 — قال النبي عليه السلام القبر منزل من منازل الآخرة فما نجا منها فما بعده اظلم صدق كرم . . .

Baş ve ayak uçları düzdür (Not: Gramer hatası, hattata aittir).

4 cü Lâhid taşı

Resim: 13

Yazısı, kâmil bir hattatın eseri, girift sülüstür.

Sağ yan:

- 1 — يا أيها الناس ان وعد الله حق فلا تفرتمكم المحبوبة الدنيا ولا يفرتمكم بالله الغرور ان الله عنده علم الساعة وينزل الغيث ويعلم ما في الارحام وما تدرى نفس ما اذ تكسب غدا وما تدرى نفس باى ارض تموت
- 2 — اللهم اغفر صاحب هذا القبر وانت ارحم الراحمين يا ساتر العيوب يا غافر الذنوب والنور جاعل الظلمات قال النبي صلى الله عليه وسلم موتوا قبل ان تموتوا حاسبوا قبل ان تحاسبوا وزنوا قبل ان تولزنوا

Sol yan:

- 1 — (كما) قال النبي صلى الله عليه وسلم الدنيا ساعة فجعليا طاعة الدنيا قطرة فاعبروها ولا تعبرها والناس نيام فاذا ماتوا انتبهوا صدق رسول الله
- 2 — اي دريغا كه عمرى كذرد هر كه راحت بهره خرزد (بر سم شعاع النعال) خاك در عالم خاك
- 3 — ي يا بد بود درجك اجل هلاك ي يا بد بود

Baş ucu:

- 1 — استقل المرحوم
- 2 — المغفور السعيد الشهيد المحتاج الى رحمة
- 3 — الله تعالى سيدى حسن جلبي بن مرحوم سلطان

Yazısı, pek girift, mükemmel bir sülüstür. Ayak ucu düzdür. Bu taşın da tarihi yoktur.

5 ci Lâhid taşı

Resim: 14

Yazısı, celi sülüstür.

Sağ yan:

- 1 — قال الله تبارك وتعالى كل من عليها فان ويبقى وجه ربك ذو الجلال والاكرام صدق الله العظيم الجبار وصدق رسوله الكريم المختار
- 2 — استقل المرحوم المغفور السعيد محمود بك ابن عبدالله

Sol yan:

- 1 — قال النبي صلى الله عليه وسلم المؤمنون لا يموتون بل ينقلون من دار الفناء الى دار البقاء وقال النبي صلى الله عليه وسلم الدنيا حرام على اهل الآخرة صدق رسول الله
 - 2 — تاريخه في زمان سلطان محمد بن مهرداد خان سنة اثني وسبعين وثمانمائه (يه)
- Baş ve ayak uçları düzdür.

6 cı Lâhid taşı

Resim: 15

Yazısı, sülüstür.

Sağ yan:

- 1 — بسم الله الرحمن الرحيم الله لا اله الا هو المولى القيوم لا تأخذه سنة ولا نوم له ما في السموات وما في الارض من ذا الذي يشفع عنده الا باذنه يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم ولا يحيطون
- 2 — تاريخه من هجرة النبوة سنة ثلث وسبعين وثمانمائه

Sol yan:

- 1 — بئى من علمه الا بما شاء وسع كرسيه السموات والارض ولا يؤده حفظهما وهو العلى العظيم انتقل المرحوم المنصور العيد الشيد الراى الى رحمة ربه موسى بك ابن عبدالله
 - 2 — قال النبي عليه السلام الدنيا منيرة الآخرة
- Baş ve ayak uçları düzdür.

7 ci Lâhid taşı

Resim: 16

Yazısı, sülüstür.

Sağ yan:

- 1 — قال الله تعالى كل من عليها فان ويبقى وجه ربك ذو الجلال والاكرام

Sol yan:

- 1 — هذا قبر المرحوم العصور من مسالة الاسماء العظام دائيال بك بن الامير الاغر ارملدى بك تعمدهما الله بفقر (ن)

Ayak ucunda:

- 1 — توفي في شهر سنة سبع وعشرين وثمانمائه

Yazısı, nesihdir.

8 ci Lâhid taşı

Resim: 17

Yazısı açık sülüstür.

Sağ yan:

- 1 — قال الله تعالى كل شىء عااك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون صدق الله العظيم

Sol yan :

1 — هذا قبر المرحوم المصوم سلافة الامراء العظام علاء الدين بك بن ارطغدى رحمه الله تعالى وافته في سنة سبع و عشرين و ثمانمائة

resmi imlâsına yakın bir tasarrufla yazılıdır.

Bu lâhid taşlarının bir kaçı, türbenin içine, mezarlık kaldırılırken nakledilmiştir.

II

Seyyid Mahmud-u Hayranî Mezarlığı

Seyyid Mahmud-u Hayranî Mezarlığı, Çocuk Bahçesi yapılmak üzere, Belediye tarafından taşları söktürülmüş ve bir miktar arsa ilâve edilerek etrafına parmaklıklı duvarlar çekilmiş gayri hendesî bir sahadır. Dağ eteğine doğru yükselen kısımları, asıl zeminden yedi-sekiz metre yüksektir. Aile ve sülâleleri mevcut kabir taşları, mensubları tarafından nakledilmiş; sahipsiz eski ve tarihî taşlar ise, Belediyece kaldırılmıştır. Yokolmaktan kurtulan taşların bir kısmı Taşmedrese avlusunda, bir kısmı da Seyyid Mahmud-u Hayranî Türbesinin içindedir.

Taşmedresedekiler

1 ci Mezartaşı

Resim : 18

Mermerdir. Arka yüzü düzdür. Yazısı, celi Selçukî sülûsüdür:

- 1 — الحكم الله
- 2 — هذا القبر المرحوم السعيد
- 3 — عمود بن سليمان بن نصر آل
- 4 — سلجوق طاب ثراه

Tarih taşı yoktur.

2 ci Mezartaşı

Resim : 18

Mermerdir. Bazı yerleri zedelenmiştir. Üzerinde girift lâle motifleri menkuştur. Arkasında iki santim kadar kabartma karakteristik bir şamdan mahkûktur. Yazısı, celi Selçukî sülûsüdür:

- 1 — وفات المصوم
- 2 — يوسف جلي بن الامام
- 3 — الهمام عمود

3 cü Mezartaşı

Resim : 13

Mermerdir. Arkası düzdür. Yazısı sülüstür :

- 1 — انتقل المرحوم
- 2 — المغفور امير يحيى
- 3 — بن احمد بن قاضي زين
- 4 — نور الله قبره

4 cü Mezartaşı

Resim : 18

Mermerdir. Arkası düzdür. Yazısı sülüstür :

- 1 — توفي في شهر ربيع الاول
- 2 — سنة ثمان وأربعين وسبعماية

5 ci Mezartaşı

Resim : 18

Mermerdir. Arkası düzdür. Yazısı, kalın, basit Selçukî sülüsüdür :

- 1 — الله
- 2 — هذا قبر المرحومه
- 3 — المنقوره اغر خانون
- 4 — بنت بولاد چلي رحهما الله تعالى

اوغور = اغر

6 ci ezartaşı

Mermerdir. Yazısı sülüstür :

- 1 — الله
- 2 — محمد العشاق
- 3 — المعروف بالصامت

(Bu taşın şekline ait fiş kaybolmuştur.)

7 ci Mezartaşı

Kaba mermerdir. Yazısı sülüstür :

- 1 — الحكم لله
- 2 — وفات مرحوم
- 3 — الياس بن زيور

8 ci Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı sülüstür :

- 1 — التاريخ لسنة خمس وسبعين وستماية

9 cu Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı sülüstür :

- 1 — الله رحيم
- 2 — هذا صاحب التربة
- 3 — المرحوم المغفور
- 4 — السيد الشهيد فقيه
- 5 — احمد نور الله قبره

10 cu Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı sülüstür :

- 1 — في ذي القعدة
- 2 — سنة ست
- 3 — و اربعين و سبعمائة

11 ci Mezartaşı

Mermerdir. Selçukî neshidir :

- 1 — تاريخه سنة
- 2 — تسع و اربعين
- 3 — و سبع مائة

Arkasında :

- 1 — هر که مارا
- 2 — کند بنیکی یاذ
- 3 — یاذش اندر
- 4 — جهان بنیکی یاذ

12 ci Mezartaşı

Mermerdir. Sülüstür :

- 1 — طاب ثراه
- 2 — في اواخر شهر محرم
- 3 — لسنة تسع و اربعين و سبعمائة

13 cü Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı dişi, istifli sülüstür. Arkasında kalın kabartma nakış vardır. 9 cu asır sonlarına ait olsa gerektir.

- 1 — وفات المرحومه شاه زاده بنت الیاس بك

14 cü Mezartaşı

Mermerdir. Arkasında güzel bir Selçukî kandil motifi vardır. Yazısı Selçukî neshidir :

- 1 — كل شيء سيموت وهو حي لا يموت
- 2 — صاحب هذا القبر المرحوم المغفور
- 3 — السعيد الشهيد أمير بنت كريم الدين
- 4 — نور الله قبره طاب ثراه

Bu musanna taşın yanlarında da yukarıdan aşağı, aşağıdan yukarı farisî bir kıt'a mahkûktur.

15 ci Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı sülüstür:

- 1 — انتقل المرحومة
 - 2 — المعصومة المغفورة
 - 3 — سر خاتون بنت محمود
- (المعصومة) nin (م) cüz'ü, (المرحومة) nin (م) cüz'ü ile müşterek sayılmıştır.

16 cı Mezartaşı

Mermerdir. Tezyinat musannâdır. Yazısı, iyi bir hattat elinden çıkmış istifli Selçukî sülüsüdür:

- 1 — الواحد - الحكم لله - الفهار
- 2 — صاحب هذا القبر
- 3 — المرحوم المغفور
- 4 — السعيد الشهيد
- 5 — علي شاه بن محمود
- 6 — هر که مارا کند بنی یاز
- 7 — یازش اندر جهان بنی یاز

Arkasındaki tezyinat, evvelki taşın hemen hemen aynidir. Yazısı, girift Selçukî sülüsüdür:

- 1 — كل شيء
- 2 — هالك الاوجهه
- 3 —
- 4 —
- 5 —
- 6 —
- 7 —
- 8 —

(Noktalı satırlarda 14 cü taşın kenarlarında mahlûk farisî kıt'a vardır. Yazısı çok giriftir. Okuyamadım.)

17 ci Mezartaşı

Adi taştır. Yazısı, adi sülüstür:

- 1 — صاحب هذا قبر
2 — محمود بن بولاد

18 ci Mezartaşı

Adi mermerdir. Yazısı, girift Selçukî sülüsüdür.

- 1 — وفات المرحومه المغفوره
2 — المحتاج الى رحمة الله تعالى فاطمه
3 — خاتون بنت محمد بن شبيب مسيح الدين

Bu taşların arasında adi, şekilsiz ve yazısı okunmaz hale gelmiş bir taş vardır ki, ancak (اخي جلال) kelimeleri okunabilmektedir. Bu taşın Akşehirde namına bir mahalle izafe edilen (اخي جلال) e ait olup olmadığı kat'i olarak kestirilemez.

Seyyid Mahmud-u Hayranî Türbesi İçindekiler**1 ci Mezartaşı**

Resim: 19

Mermerdir. San'atkârane bir taştır. Yazısı sülüstür:

- 1 — الحكم لله
2 — هذا قبر
3 — المرحوم المحتاج الى
4 — رحمة الله تعالى شبيب
5 — داود بن بكى اعلى الله درجته

Arkası düzdür.

2 ci Mezartaşı

Resim: 19

1 ci taşın tarih taşı olması muhtemeldir. Arkası düzdür. Yazısı, sülüs kırmızı nesihdir:

- 1 — توفي في خامس
2 — شهر محرم سنة
3 — احدى واربعين
4 — وسبعمائة

3 cü Mezartaşı

Resim: 19

Mermerdir. Yazısı, istifli Selçukî sülüsüdür:

- 1 — وفات المرحوم المغفور
- 2 — المحتاج الى رحمة ربه
- 3 — اسماعيل بك بن مصطفى بك بن عرواحان

Arkası düzdür.

4 cü Mezartaşı

Resim: 19

Mermerdir. Yazısı, istifli Selçukî sülüsüdür:

- 1 — وفات المرحوم المغفور
- 2 — المصوم العميد
- 3 — سليم شاه بن يوسف

Ust kısmı biraz kırıktır. Arkasında zincirli kabartma bir kandil mahkûktür.

5 ci Mezartaşı

Resim: 20

Mermerdir, Tezyinat gayet musannadır. Dört sütunludur. San'atkârı, (حاجى المولى) dir. (Bu zatın bir çok eserleri vardır). Yazısı, Selçukî sülüsüdür:

- 1 — الحكم لله واحد القهار
- 2 — وفات مرحومه مغفوره
- 3 — سقى صالحه مفخر الخواتين (مفخر الخواتين سقى صالحه)
- 4 — چيچك خاتون ام
- 5 — آل سليحوق طاب
- 6 — تراها وجعل الجنة

Taşın arka yüzü de tezyinatlıdır. Yazısı, Selçukî neshidir:

- 1 — الله
- 2 — لا اله الا الله محمد رسول
- 3 — رسم حاجى المولى

6 cı Mezartaşı

un tarih taşıdır. Mermerdir. Şekil ve tezyinatı 5 ci taşın aynıdır. Arkasında çerçeve içinde Selçukî kandili mahkûktür. Yazısı, Selçukî neshidir:

- 1 — كل شيء سيموت وهو حي لا يموت
- 2 — بجزار حق بيوست
- 3 — روز شنبه دهم ماه ربيع الاول
- 4 — سنة احدى وستين وسبعماية
- 5 — خذاش بيا مرزدرجت

7 ci Mezartaşı

Resim : 20

Mermerdir, mavimsidir, Baş tarafı biraz harabecedir. Dikkatle hâkkedilmiştir. Yazısı sülüstür :

- 1 — الحكيم لله
- 2 — انتقل المرحوم
- 3 — مولانا قاضي
- 4 — قطب الدين بن هبة الله
- 5 — طاب ثراه

Arkasında tam ortada büyük bir delik vardır. Son satır on santim fasıla ile yazılmıştır. Kenar tezyinatı ön tarafın aynıdır. Yazısı sülüstür :

- 1 — قال النبي عليه السلام
- 2 — المؤمنون لا
- 3 — يموتون بل يتقلون
- 4 — من دار الى دار

8 ci Mezartaşı

Mermerdir. (مولانا قطب الدين بن هبة الله) ın tarih taşıdır. Tezyinatı 7 ci taşın aynıdır. Yazısı sülüstür :

- 1 — اكثر في الدنيا كائنك غريب وغاير
- 2 — عدل نفسك من اصحاب
- 3 — القبور في سنة
- 4 — اثني وثمانين
- 5 — و سبعماية

9 cu Mezartaşı

Resim : 20

Mermerdir. Kusursuzdur. San'atkâranedir. Yazısı, istifli sülüstür :

- 1 — هذه التربة المرحوم المغفور
- 2 — الى رحمة الله تعالى

3 — احمد پاشا بك بن خوش قدم اغا

4 — سنة سبع (تسع) و ثلاثين و ثمانمائة

Arkasında mükemmel bir kandil mahkûktür.

10 cu Mezartaşı

Adi mermerdir. 9 cu asır sonuna ait olsa gerektir. Yazısı, istifli sülüstür :

1 — المرحوم المغفور العبد السيد

2 — عبدالله سلطان قلى بن فره گوز

11 ci Mezartaşı

Adi mermerdir. Yazısı, istifli sülüstür :

1 -- كل نفس ذائقة الموت

2 — انتقلت المرحومه خديجه بنت مولانا حسين

3 — من دارالفناء الى دارالبقاء

Arkası düzdür.

12 ci Mezartaşı

Beyaz mermerdir. Bazı yerleri haraptır. Yazısı, mükemmel istifli sülüstür :

1 — الحكمه الواحد

2 — وفات المرحوم المحتاج الى رحمة ربه المحيد

3 — سيد السادة من فخر آل محمد

4 — عليه السلام امير سيد شهربان (سيد شهرمان؟)

Arkasında :

1 — ابن امير سيد فرج لعمده

2 — الله يغفر به آه الموت

13 cü Mezartaşı

Memerdir. Yazısı mükemmel istifli sülüstür :

1 — وفات المرحوم المغفور السيد

İki boşlukta yüzüne ve tersine (آه الموت)

2 — السيد المحتاج الى رحمة الله

3 — تعالى بنان چلبى بن حضرت

4 — على پاشا نورالله تبره

14 cü Mezartaşı

Mermerdir. Dört sütunludur. Nakışları mükemmeldir. Yazısı girift Selçukî sülüsüdür :

- 1 — هذا القبر مرحوم مغفور
2 — قاسم بك بن يحيى بك (محمدي بك)
3 — سنة احدى وعشرين وثمانماية

Arkasında mumlu kabartma bir şamdan ve iki tarafında da müdevver motifler mahkûktür.

15 ci Mezartaşı

Kırık mermerdir. Şekilsiz bir taştır. Yazısı basit sülûstür:

- 1 — هذا القبر
2 — موسى بن
3 — دندار رحمة الله (دمدار)

16 cı Mezartaşı

Zemine döşenmiş taşlar arasındadır. Mermerdir. Kırık bir parçadan ibarettir. Son satır kalmıştır. Yazısı, istifli sülûstür:

- 1 — ملك جهان بنت سيدى على

Seyyid Mahmud-u Hayranî sülâlesinden olduğu anlaşılmaktadır.

III

Nasreddin Hoca Mezarlığı

Etrafı, bugün, duvarla çevrili olan "Nasreddin Hoca Mezarlığı", nın vaktiyle pek geniş bir yer kaplamış olduğu anlaşılmaktadır. Şimalen Tekke Deresine, cenuben yalvac يالواج ve Konya yollarıyla civardaki bahçelere kadar uzanan geniş sahalarda tek tük kalmış olan mezar-taşları, bu kanaatin en bariz delilleridir.

Nasreddin Hoca Mezarlığındaki taşların -müsbet delillere ve mevsuk rivayetlere[göre- kısmı âzamı zayaa uğramıştır. Elan da bu hâl devam etmektedir. Duvarların inşası ile İmaret Camiinin tamiri esnasında ve muahhar devirlerde mezarların iç duvarlarının örgülerinde kullanılmış olan taşların mikdarını, bugün mevcut olanların birkaç misli olarak kabul etmekle hiç de hata edilmiş olmaz.

Nasreddin Hoca Mezarlığı, münderis Yarenler Mezarlığından sonra Akşehirin en eski ve en büyük mezarlığıdır. Zayadan bugüne kadar masun kalabilmiş olan taşlar arasında -şimdiye kadar muhtelif şehir ve kasabalarda gezdiğim mezarlıkların hiçbirisinde tesadüf etmediğim- kabartma insan ve at heykellerini muhtevi taşlar vardır (R. 33, 37, 39). Akşehirde en eski (Hicrî 602) tarihi taşıyan kitabe de, Nasreddin Hoca Mezarlığındadır (R. 22). Türk tezyini san'atının, hüsnühattının, taşçı-

lığının - yedinci ve sekizinci Hicrî asırlara ait- en güzel nümune ve motiflerine de bu mezarlıkta tesadüf edilir (R. 25, 26, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 53, 54).

Mezarlığın seviyesi, mezarlık duvarları haricindeki seviyeden yüksektir. Duvarlarda ve muahhar kabirlerde kullanılmış veya toprak altında kalmış olan taşlar meydana çıkarılmadan Nasreddin Hoca Mezarlığında esaslı tetkikat yapılamaz.

Benim kaydedebildiğim taşların bile yüzde yetmiş beşi veya sekseni, irtifalarının $\frac{1}{4}$ ü nisbetinde toprak altında idi. Hele bir kısmının ancak onar on beşer santimlik miktarı görünüyordu. 602 tarihli en eski taşın toprak üstünde kalmış olan kısmı, beş santimetroyu müteaviz değildi.

Nasreddin Hoca Mezarlığında bir tek lâhid taşı kalmıştır. Diğerleri, birçok mermer mezartaşlarıyla birlikte İmaret Camiinin tamiri esnasında sarfedilmiştir. Mevsuk rivayetlere göre sarfedilmiş olan lâhid ve mezar taşlarının miktarı bir haylıdır.

Mevcut mezartaşlarının ancak birkaçının tarih taşı vardır. İlk rekzedildikleri yerleri muhafaza edebilmiş olan eski taşların miktarı, ondan fazla değildir, denebilir. Çünkü yeni kabirlerin yerlerini kolayca bulabilmek için bu eski ve metrük taşlar kullanılır. Taşların müteakib asırlarda tekrar kazınp üzerlerine yeni ölülerin isimleri hakkedilerek kullanılmış oldukları da görülmektedir.

Nasreddin Hoca Mezarlığı, bu günkü perişan haliyle bile teikik ve tettebbua değer birçok tarih ve san'at vesikalarını muhtevi ve isteyenlerin taş ihtiyaçlarını temine hadim açık ve zengin bir müzedir.

Lâhit taşı

Resim: 21

Uzunluğu: 1,785 - Baş ucunun irtifak: 0,28 - Genişliği: 0,285.

Taşın cinsi hubeybatı ince granittir. Haylı yıpranmıştır. İmaret Camiinin tamiri esnasında kullanılmak üzere götürülmüşse de - rivayete göre Müftünün gördüğü rüya üzerine - tekrar yerine getirilip bırakılmıştır. Yazısı, mütekâmil girift sülüstür.

Sağ yan:

- 1 — الحكمته الواحد القهار وفات الرحموم والمغفور السعيد الشاب الراجى الى رحمة ربه
الحجيد تخماش بن الحاجى محمد الحياط طاب ثراه وجعل الجنة عشواه آه الموت
- 2 — رسم هذا التصدير الحفيظ الفقير احمد بن مظفر الصرافى الاقشبرى

Sol yan:

- 1 — التاريخه فى الثامن حاتم شهر صفر بالحبر بواظفر لسنة تسع وخمسين وثمانمائة نكر

کرد آن روى
2 — عمل يوسف بن حمزه المشهور الترك علىسى الفتوى

1 ci Mezartaşı

Resim: 22

Bu tarih taşı, Akşehirde elde ettiğim taşların en eskisidir. Kime ait olduğu malûm değildir. Hafriyat yapılır ve eğer başka bir yerde de kullanılmamışsa belki sahibinin ismini taşıyan taş da meydana çıkar.

Yazısı, pek iptidai sülüstür:

- 1 — الى
- 2 — رجة ربه
- 3 — في تاريخ سنه
- 4 — اثنى و ستمائة

Akşehirde bundan sonra en eski taş, Ulucami minaresine mevzu kitabedir (Hicrî 610).

2ci Mezartaşı

Resim: 23

Tabii tesirler altında harab olmuştur. Mermerdir. Yazısı, açık istifli Selçukî sülüsüdür.

- 1 — الحكم لله
- 2 — انتقلت المرحوم المفقور مولانا
- 3 — حكيم يوسف بن حاجي بك
- 4 — طاب الله ثراه

3 cü Mezartaşı

Harab mermerdir. Açık Selçukî sülüsüdür:

- 1 — الحكم لله الواحد القهار
- 2 — وفات مرحومه مفقوره سيرة
- 3 — الصالحة دولت حاتون بنت
- 4 — يوسف طاب ثراها وجعل الجنة
- 5 — مشواها

1 üsttedir. الحكم لله الواحد القهار

Arkasında :

- 1 — ای بسادر کور خفته خاک سار
- 2 — به زصد احیا بشمع و انشار

4 cü Mezartaşı

Adi taştır. Yazısı iptidaî sülüstür:

- 1 — وفات المرحوم
- 2 — المغفور المقبول
- 3 — اخى عثمان بن ستان

5 ci Mezartaşı

Adi mermerdir. Yazısı iptidaî sülüstür:

- 1 — وفات المرحوم المغفور السعيد
- 2 — الشهيد اخى محمد بن حاجى أمير

6 cı Mezartaşı

in tarih taşı olması muhtemeldir.

- 1 — فى تاريخ محرم سنة اثنين وثلثين وسبعماية
- 2 — آه الموت آه الموت

7 ci Mezartaşı

- 1 — انتقل المرحوم
- 2 — صدر الدين بن يوسف

8 ci Mezartaşı

Üst kısmı haraptır. Arkasında kalın çizgili, kulplu ve zincirli kandil mahkûktür. yazısı iptidaî nesihtir:

- 1 — صاحب هذه القبر العبد
- 2 — المحتاج الى رحمة الله تعالى
- 3 — نور الدين محمد بن كريم الدين عمر
- 4 — بتاريخ ثامن عشر ذى الحجة سنة اثنين وثمانين ستماية

9 cu Mezartaşı

Harap mermerdir. Yazısı sülüstür:

- 1 — صاحب هذه القبر المرحوم المعصوم
- 2 — السعيد الشهيد بلارغو
- 3 — اغا ابن بها الدين عمر رحمة
- 4 — الله تعالى فى شعبان سنة اثنين وسبعماية

10 cu Mezartaşı

Resim: 46

Harab mermerdir. Yazısı sülüstür:

- 1 — لا إله إلا الله محمد
- 2 — رسول الله صاحب
- 3 — هذه القبر المرحوم
- 4 — السعيد الشهيد بهاء الدين عمر
- 5 — بن شاخ الى رحمة الله تعالى
- 6 — تاريخ يوم الاثنين سنة ثلث و
- 7 — ثمانين و ستماية

11 ci Mezartaşı

Harabdır. Üstü ve altı kıraktır. Mermerdir. Motifleri fevkalâdedir. Yazısı sülüstür:

- 1 — السعيد الشهيد يوسف بن
- 2 — مولانا پیری

12 ci Mezartaşı

Mermerdir; Üstü tamamiyle kıraktır. Yazısı ibtidaî Selçukî sülüsüdür:

- 1 — اخى يوسف بن اخى حسين طاب ثراه

13 cü Mezartaşı

Harap mermerdir. Rengi tabii tesirlerle değişmiştir. Arkası boştur. Yazısı kalın ve kaidesiz Selçukî sülüsüdür:

- 1 — هذا قبر
- 2 — اور كرك بك
- 3 — ابن عبد ابن
- 4 — خرم شاه

14 cü Mezartaşı

اور كرك in tarih taşı olsa gerektir:

- 1 — اربع اربعين و سبعماية كل شى سيموت

15 ci Mezartaşı

Harab granittir. Yazısı sülüstür:

- 1 — القبر نور الدين سنغر چلبى بن عبد الله

16 cı Mezartaşı

Gayet harabdır. Yazısı nesihdir:

- 1 — لا اله الا الله
- 2 — خواجه عمر
- 3 — عریا خاتون
- 4 — اورال بك

Acaba üç kişiye mi aiddir?...

17 ci Mezartaşı

Resim: 24

Mermerdir. Arkası düzdür. Fazlaca harabdır. Yazısı sülüstür:

- 1 — وفات مرحومه معصومه
- 2 — فتاو ملك بنت
- 3 — عادل بكی نور ثمره

18 ci Mezartaşı

Resim: 24

Adi mermerdir. Haraptır. Arkasında basit bir şamdan mahkûktür. Yazısı sülüse yakın nesihdir:

- 1 — وفات
- 2 — مرحومه
- 3 — مغفوره
- 4 — يواش خاتون
- 5 — بنت عمود

19 cu Mezartaşı

Resim: 24

Mermerdir. Fazlaca aşınmıştır. Yazısı sülüs ve nesihdir:

- 1 — في الثالث
- 2 — والعشرين من شهر
- 3 — رجب المرجب
- 4 — لسنة ست وخمسين
- 5 — وسبعماية
- 6 — الهجرية

Arkasında :

- 1 — عمل محمد بن علي بن
- 2 — غريبناه التاجيك
- 3 — كند
- 4 — بنیكى یاد
- 5 — یاد او در جهان
- 6 — بنیكى یاد

20 ci Mezartaşı

Resim : 24

Kaba mermerdir. San'atkârane işlenmiştir. Kırıktır; üç parçadır. Haraptır. Arkasında alt kısmı püsküllü, ince nakışlı, zincirli kabartma güzel bir kandil vardır. Yazısı celi sülüstür :

- 1 — هوالباق
- 2 — كل شئ سيموت
- 3 — وهو س لا يموت
- 4 — تولى المرحوم المغفور
- 5 — السعيد الشهيد
- 6 — اخى رضى الدين
- 7 — بن المرحوم اخى حسين
- 8 — طاب مضجعه

21 ci Mezartaşı

Resim : 25, Taş : 22

Fevkalâde musannadır. İyi cins mermerdir. Pek cüz'î harabdır. Yazısı, girift istifli sülüstür :

- 1 — التاريخ فى اواخر شهر رمضان المعظم
- 2 — المحترم سنة اربع و ستين و ثمانمائة من
- 3 — هجرة النبوية صلى الله عليه وسلم

Arkası (Resim : 26, Taş : 22) :

- 1 — كل شئ سيموت وهو س لا يموت
- 2 — خطم جون محوى دعا كن بصدق
- 3 — مكر رحمت آيد بمسكين نعم آه الموت

22 ci Mezartaşı

Resim : 27, Taş : 29

Tabii tesirler altında üst kısmı pek fazla harab olmuştur. Mermerdir. Musannadır. Yazısı istifli sülüstür :

- 1 — انتقلت من دارالفناء الى دارالبقاء
- 2 — المرحومة المغفورة السعيدة الشبيدة
- 3 — المظلومة بكى خاتون بنت
- 4 — خواجه خداداد نور قبرها

Arkasında :

- 1 — قال النبي عليه السلام وسلم
- 2 — الموت كاس و الناس شاربها
- 3 — القبر باب و الناس داخلها

23 cü Mezartaşı

Resim : 27, Taş: 30

Mermerdir. Arkasında kabartma şamdan vardır. Dokuzuncu asra aiddir. Yazısı sülüstür :

- 1 — انتقل المرحوم المغفور
- 2 — مولانا ابراهيم بن غيبى

24 cü Mezartaşı

Resim : 27, Taş: 32

Mermerdir. Musannadır. Arkasında büyük kaideli şamdan mahkûktür. Dört sütunludur. Yazısı sülüs ve nesih karışıktır :

- 1 — كل شى سيموت و هو شى لا يموت
- 2 — رسم حاجى المولى
- 3 — وفات يافىن مرحومه مغفوره
- 4 — سنى صالحه عوض خاتون بنت
- 5 — بدر الدين محمود نور ضريحه

25 ci Mezartaşı

Resim : 27, Taş: 34

İri billûrlu kurşunî mermerdir. Çok yıpranmıştır. Arkası düzdür. Yazısı sülüstür :

- 1 — انتقلت المرحومه
- 2 — المغفوره
- 3 — ابيار خاتون
- 4 — منكوحه اغرى فرا

26 cı Mezartaşı

Resim: 27, Taş: 34

Aynı şekildedir.

- 1 — طاب ثراها
- 2 — في شور سنة [شهر]
- 3 — سبع و سبعين
- 4 — وسبع مائة

27 ci Mezartaşı

Resim: 28, Taş: 35

Billûrları iri adi mermerdir. Ufalanmaktadır. Üst kısmı hayli harabdir. Arkasında çerçevesi mihrab şeklinde bir zemin üzerinde kabartma zincirli zarif dir şamdan vardır. Yazısı sülüstür:

- 1 — وفات مرحوم معصوم
- 2 — اخي ابراهيم بن اخي
- 3 — حسين طاب ثراه

28 ci Mezartaşı

Resim: 28, Taş: 36

Mermerdir. Tabii tesirlerden birçok yerleri harab olmuştur. Arkasında mumları zarif kabartma iki şamdan vardır. Yazısı sülüstür:

- 1 — وفات مرحوم
- 2 — مغفور سعيد شهيد
- 3 — اخي حسين بن
- 4 — اخي يادكار في غره
- 5 — ربيع الاول سنة ثلث و اربعين و سبعمائة

29 cu Mezartaşı

Resim: 28, Taş: 37

Mermerdir. Harabdir. Yazısı sülüstür.

- 1 — ابن ينتقل من دار الفناء الى دار البقاء
- 2 — مرحومه مغفوره سعيدة شهيدة خاص خاتون
- 3 — بنت احمد نور الله قبرها ان الله
- 4 — وان اليه راجعون

Arkasında çerçeve içinde, düz zemin üzerine kabartma, ince motifli bir kandil mahkûktür. Kandilin göbeğinde de san'atkarın ismi vardır:

عمل ارسلان

30 cu Mezartaşı

Resim: 28, Taş: 38

Mermerdir. Hayli harabdir. Arkası düzdür. Yazısı sülüstür.

- 1 — الحكم لله
- 2 — العزيز الكبير
- 3 — هذا قبر المرحوم
- 4 — المغفور اخی علاء الدین
- 5 — ابن امین الدین نور الله مضجعه

31 ci Mezartaşı

Bu kavuklu taşın yazıları pek fazla aşınmış ve delik deşik olmuştur. Kırıktır. (Demirci Dede) diye maruftur. Yazısı istifli sülüstür:

- 1 — قال النبي عليه السلام
- 2 — المؤمنون لا يموتون
- 3 — بل يتقلون من دار إلى دار
- 4 — صاحب هذه القربة المرحوم
- 5 — المغفور السعيد الشهيد
- 6 — خواجه احمد بن الخداده

Arkasında :

- 1 — قال النبي عليه السلام
- 2 — القبر باب كل
- 3 — أدناس داخلها
- 4 — الموت كاس كل
- 5 — أدناس شارها

32 ci Mezartaşı

Resim: 29, Taş: 45

Kurşunî damarlı mermerdir. Harabcadır. çatlaktır. Yazısı Selçuki sülüsüdür :

- 1 — انتقل المرحوم المغفور
- 2 — پیر محمد بن حاجی داود

Arkasında kabartma ve oyma muntazam nakışlar ve bunların ortasında bir mühr-ü Süleymanî resmi vardır.

33 cü Mezartaşı

32 ci taşın tarih şahidesi olsa gerektir. Arkasında çerçeve içinde alevli bir kandil menkuştur.

- 1 — في تاريخ سنة ثمان
2 — وسبعين وثمان مائة

34 cü Mezartaşı

Resim : 29, Taş : 46

Çok harap mermerdir. Arkasında nakışlı büyük bir kandil mahkûktür. Yazısı sülüstür :

- 1 — وفات المرحوم والمغفور
2 — حضر بالي بن الحاجي داود

35 ci Mezartaşı

Resim : 29, Taş : 48

Üst kısmı tabii tesirler altında çok harap olmuş mermerdir. Yazısı girift ve açık sülüs nesih arasındır :

- 1 — ان مراك خدا آندیشی چون جان بقا داری
2 — نقل فرمودن
3 — مرحوم مغفور سعيد شهيد
4 — اوج بكي بن محبي
5 — الزركرى نور قبره

Arkasında :

- 1 — در کور کجا کنجی
2 — رسم حاجی المولوی

Sathı boş ve düzdür.

36 cı Mezartaşı

Resim : 29, Taş : 51

Mermerdir. Arkasında tezyinat vardır. Yazısı müttekâmil bir sülüstür :

- 1 — وفات المرحوم المغفور
2 — يوسف بن الياس

37 ci Mezartaşı

یوسف بن الیاس ın tarih taşı olmalıdır. Arkasında çerçive içinde kabartma kandil vardır.

- 1 — في شهر ذي القعدة من
2 — شهر سنة تسع
3 — وسبعين وثمان مائة

38 ci Mezartaşı

Resim : 30, Taş : 45

Adi mermerdir. Kırıktır. Arkası düzdür. Yazısı ibtidai nesihdir :

- 1 — وفات
- 2 — مرحومه مغفوره سعيده مصومه
- 3 — صالحه خاتون بنت مولانا اثير الدين
- 4 — الشطيب طاب ثراها

39 cu Mezartaşı

Resim : 30, Taş : 55

Mermerdir. Hayli musannadır. Kaidesi kırıktır. Yazısı iyi girift sülüstür :

- 1 — اماتت المرحومه السعيد الشهيد
- 2 — الى رحمة الله تعالى سلكك خاتون بنت حاجي پاشا

40 cu Mezartaşı

Resim : 39, Taş : 55

un tarih taşıdır :

- 1 — في تاريخ سنة ست
- 2 — وسبعين وثمانماية

41 ci Mezartaşı

Resim : 31, Taş : 60

Mermerdir. Musanna taşlardandır. Arkasındaki tezyinat fevkalâdedir. Tabii tesirler altında birçok yerleri delik deşik olmuştur. Yazısı acemce bir sülüstür :

- 1 — وفات المرحوم المغفور
- 2 — عماد ابن علي الى رحمة الله تعالى
- 3 — انا لله وانا اليه راجعون
- 4 — تاريخه سنة اربعة وثمانين وثمانماية

42 ci Mezartaşı

Resim : 32, Taş : 62

Mermerdir. Pekaz yerinde harabî vardır. Yazısı ibtidaî nesihtir:

- 1 — محمود بن يوسف
- 2 — سنة ستة وسبعين وسبع مائة

Arkasında intizamsız bir çerçive içinde oturmuş insan kabartması ve kabartmanın iki tarafında birer dal (Pelidli meşe dalı olsa gerek) vardır. Kabartmanın başı tahrib edilmiştir (Resim : 33, Taş : 92).

43 cü Mezartaşı

Resim : 32, Taş : 63

Mermerdir. Üst kısmı harabısa da mütebaki kısmı sağlamdır. Yazısı neshe yakın sülüstür :

1 — انتقلت المرحومه

2 — كيجى بنت

3 — اصل طوغان

Arkasında oturmuş bir kadınla bu kadın tarafından kucaklanan oturmuş bir çocuk kabartması ve bunların altında, sağlarında ve aralarında meşe dalları vardır (Resim : 33, Taş : 63).

44 cü Mezartaşı

Resim : 31, Taş : 64

Kireç taşına yakın beyaz mermerdir. Yazısı ibtidaî sülüstür :

1 — الحكم لله الواحد القهار

2 — انتقلت مرحومه

3 — مغفوره عائشه بن داود

Arkasında rahle veya gergef başınd oturan ve iki tarafında meşe dalı bulunan başı duvaklı bir kadın kabartması vardır (Resim : 32, Taş : 64).

Bu taşın daha evvelce de kullanılmış olduğu geniş ve gayri mun-tazam kaidesindeki yazılardan ve güvercin kabartmalarından anlaşıl-maktadır. (Resim : 32 ve 33 e ilâve, Taş : 64, Resim : 32, 33)

45 ci Mezartaşı

Resim : 34, Taş : 66

Menşur -u mustatili bir taş olup kavukludur. Bir yüzü mihrab şek-linde oyulmuş ve sivri bir kemerle çerçivelenmiştir. Sivri kemerin her iki canibinde veter-i kaimeleri münhani birer müsellesi kaimüzzaviye teşek-kül etmiştir. Bu müselleslerin içinde birer, kemerin iç taraflarında üçer müsattah kabartma gül mahkûktür. Yan tarafları ve arkası başka baş-kadır. Yazısı basit bir sülüstür :

1 — الزه

2 — صاحب هذه

3 — المرحوم المغفور

4 — السعيد الشهيد

5 — على ياشا بن خوجه

46 cı Mezartaşı

Resim : 35, Taş: 71

Musanna taşlardandır. Mermerdir. Yazısı basit sülüstür:

- 1 — انتقلت للرحومة السعيدة
2 — خديجة خاتون بنت
3 — اخي شمس الدين طاب ثراها

Arkasında :

- 1 — ومن يرجو من الدنيا
2 — وفاء جد
3 — شراباً من سراب

47 ci Mezartaşı

Resim : 35, Taş: 71

Hadice Hatun'un tarih taşıdır :

- 1 — في غره صدر ختم الله
2 — بالخير والظفر لسنه
3 — وسبعين وسبع مائه في هجره

Arkasında :

- 1 — اكثر في الدنيا كانت
2 — غريب نفسك . . . من
3 — اهل القبور

48 ci Mezartaşı

Resim : 35, Taş: 75

Mihrab veya sağır pencere tarzında oyulmuş olan bu taş iki parçadır. Arkasında burmalı sütunlu bir çerçive içinde büyük dalı nakış vardır, Akşehirde buna benzer başka bir taş yoktur. Yazısı ibtidaî sülüstür :

- 1 — كل
2 — من عليها
3 — فان

49 cu Mezartaşı

Resim : 36, Taş : 74

Mermerdir. Çok iyi işlenmiştir. Bazı yerleri harabtır. Yazısı iyi bir sülüs değildir :

- 1 — الناس يأمر
2 — فاذا كانت . . .

- 3 — صاحب هذه التربة
- 4 — المرحوم المغفور
- 5 — السيد الشهيد
- 6 — يوسف بن حضر

Arkasında harab olmuş farisî bir beyitle :

- 1 — قال التي عليه السلام
- 2 — الموت كاس والناس شاربها
- 3 — القبر باب والناس داخلها

50 ci Mezartaşı

Resim: 36, Taş: 74

يوسف بن حضر in tarih taşıdır. Aynı şekildedir. Yalnız biraz boyu kısadır :

- 1 — هر که ما را کند بنیکی یاد
- 2 — یادش اندر جهان بنیکی یاد
- 3 — تاریخه لسته خمس
- 4 — وستین و سبع مایه

Arkasında nakışlar ve farisî beyitler mekûştur (Buna ait fiş zayı olmuştur).

51 ci Mezartaşı

Resim: 37, Taş: 77

Mermerdir. Musannadır. Yazısı kalın sülûstür :

- 1 — صاحب هذه
- 2 — التربة المرحومة
- 3 — المغفورة العبد
- 4 — عیته خاتون بنت شهاب الدين

Arkasında gergef işliyen bir kadın kabartması mahkûktür.

52 ci Mezartaşı

Resim : 37, Taş: 80

Mermerdir. Motifleri fevkalâde zariftir. Yazısı :

- 1 — تاریخه فی شهر شعبان المبارك
- 2 — سنه اربع وستین وثمانایه
- 3 — طلب ثراء وجعل الجنة متراء

53 cü Mezartaşı

Resim : 37, Taş: 81

Mermerdir. İbtidai bir mezartaşıdır. Arkasında kabartma basit bir kandil resmi vardır. Yazısı ibtidai Selçukî sülüsüdür:

- 1 — هذه
2 — اقر سلطا
3 — ن شاه بن عليك

54 cü Mezartaşı

Resim : 39, Taş: 84

Granit bir sütun kıtasıdır. Yazısı kalın ibtidai sülüstür:

- 1 — صاحب هذا قبر
2 — انى يادكار صدر الدين

Acaba انى يادكار بن صدر الدين midir?..

55 ci Mezartaşı

Resim : 38, Taş: 83

Granit bir sütun kıtasıdır. Yazısı ibtidai kalın sülüstür:

- 1 — وفات
2 — انى يادكار
3 — سنة احد اربعين وسبعماية

54 üncü ve 55 inci taşların aynı şahsa ait oldukları anlaşılmaktadır.

56 ci Mazartaşı

Resim : 39, Taş: 65

Adi mermerdir. Üst kısmı harabtır. Yazısı neşhe yakın açık Selçukî sülüsüdür:

- 1 — صاحب هذه
2 — الترتت المرحوم
3 — المعصوم احمد بن خليل

Arkasında oturmuş ve bir elini kaldırmış bir çocuk kabartması vardır. Nadide taşlardandır.

57 ci Mezartaşı

Resim : 39, Taş: 88

Adi mermerdir. Fevkalâde harabtır. Arkasında bütün levhayı dolduran büyük nakışlar vardır. Yazısı Selçukî sülüsüdür:

- 1 — انتقل المرحومة المفودة السعيدة
- 2 — الشهيدته خمار بنت حاجي ايبكي طابت ثراها
- 3 — وجعل الجنة مثواها

58 ci Mezartaşı

Resim: 39, Taş: 89

Mermerdir. Yazılı yüzü çok harabedir. Yazısı Selçukî nesihdir:

- 1 — وفات المرحومة المغفورة
- 2 — السعيدة رعنا خاتون
- 3 — بنت محمد طاب ثراها

Arkasında fevkalâde mükümmel, her yanı girift meşe dalları ile süslü gergef işleyen duvaklı veya hotozlu bir kadın kabartması vardır.

59 cu Mezartaşı

un tarih taşı olması melhuzdur. Yazısı kalın nesihdir:

- 1 — ماه رمضان
- 2 — سنة سبع
- 3 — ثلثين سبع مائة

Arkası düzdür.

60 cı Mezartaşı

Resim: 39, Taş: 15

Granittir. Fazla harabtır. Yazısı sülüstür:

- 1 — صاحب هذا القبر
- 2 — المرحومة عيشة
- 3 — خاتون بنت علي باشا

Arkasında çok aşınmış iki tarafı meşe dalı bir kadın kabartması vardır.

61 ci Mezartaşı

Resim: 39, Taş: 90

Mermerdir. Pek harabtır. Yazısı Selçukî sülüstür:

- 1 — الحكم لله
- 2 — انتقل المرحوم
- 3 — المعصوم شيخ
- 4 — محمود بن خضر بك

Arkasındaki yazılarla kandil resmi ve motifler çok zariftir. Nadir taşlardandır. Üst kısmı kırık ve kemerin canibeynindeki yazılar da aşınmış olduğundan tamamını okumak mümkün olmadı. Kandilin kenar kısmında istifli من تولى عد , göbeğinde الملك ش , kaidesinde كفاء , الملك , الملك olarak yazılmıştır.

62 ci Mezartaşı

Resim : 40, Taş : 95

Mermerdir. Her tarafı delik deşiktir. İyi bir san'at mahsulüdür. Yazısı sülüstür:

- 1 — صاحب هذه التربة
- 2 — المرحوم المغفور
- 3 — السعيد الشهيد
- 4 — الحاجي خليل بن امير يافى

Arkasında mustatil çerçive içinde kabartma kandil vardır.

63 cü Mezartaşı

Belki حاجي خليل بن امير يافى nın tarih taşıdır. Yazısı açık sülüstâr:

- 1 — الثالث والعشرين ربيع الاول
- 2 — لسنة سبع
- 3 — واربعين
- 4 — وسبع مائه
- 5 — رحم الله امراء
- 6 — نظرو دنا لها

Arkası boş ve harabtır.

64 cü Mezartaşı

Resim : 40, Taş : 96

Kurşunî damarlı mermerdir. İbtidai vasıfta bir mezartaşıdır. Yazısı kalın ve basit bir sülüstür:

- 1 — انتقلت المرحومه
- 2 — اصيله خاتون بنت
- 3 — جارتيك طاب ثراها

65 ci Mezartaşı

Resim: 40, Taş: 97

Mermerdir. Çok harabdır. Arkası boşdur. Yazısı sülüstür:

- 1 — صاحب هذه التربة المرحوم المغفور

- 2 — السيد الشهيد المحتاج
 3 — الى رحمة الله تعالى مولانا
 4 — زكن الدين بن شهاب الدين بن السنجر
 ايسنفر yahud = السنجر

66 ıncı Mezartası

Rerim : 41

Mermerdir. Fevkalâde musannadır. Nasreddin Hoca türbesinin sonradan yapılmış duvarları içinde ve Kible cihetindedir. Bir züerbaatüladlâ içinde girift sülüsle :

1 — وفات المرحومه حبيبته بنت محمد چلي

Ve taşın alt kısmında altı köşeli iki dıl'ı büyük bir şekil içine aynı yazı ile :

1 — الموت كاس كل ناس شارها

Arkasında yine zarif tezyinat ortasında etrafı ince sularla süslü

1 — وا حسرتي اذا جالك الاجل

mahkûktür.

67 ci Mezartası

tarîh taşıdır. Menkûştur. Aynı şekilde çerçeve içinde girift sülüsle :

1 — التاريخ سنة خمس وسبعماية

Ve alt kısmında da :

1 — آه الموت ايها الغافلون

Mahkûktür.

68 ci Mezartası

Resim : 42

Mermerdir. Fevkalâde musanna ve emsalsiz bir mezartasıdır. Yazısı sülüstür :

1 — فانت المرحومه

2 — المغفوره

3 — باس خاتون

4 — بنت كنج بك

Sütunların üstlerindeki murabbalarda san'atkarın ismi yazılıdır. Birinde yazılıdır. الخياط, diğesinde, عن بيرك

69 cu Mezartaşı

Resim : 42

باس خاتون بنت مہج بك in tarih. taşıdır. Bu taşın da üslûbu harikulâde, sütunları ve sütun başlıkları bambaşkadır. Yazısı 68 inci taşın aynıdır:

1 — تاریخ سنه ست

2 — واربعین

3 — وثمانیہ

70 ci Mezartaşı

Resim : 42

Altı üstü kırık olan bu mermer mezartaşı, fotoğrafta görülen diğer iki taş gibi emsalsizdir ve yüksek bir san'at eseridir. İnce nakışlarla muhat iki zuerbaatûladla içinde mütekâmil bir sülûsle:

1 — السعيد الشهيد يوسف بن

2 — مولانا پوری

Yazılıdır.

71 ci Mezartaşı

Resim : 43

Mermerdir. San'at mahsulü mezartaşlarındandır. Yazısı neshe yakın sülûstür :

1 — کل شی سیوت وهو سی لا یوت

2 — ای دریغا

3 — وفات یافتن مرحوم مغفور

4 — سعید شهید قرا طائی بن

5 — سلیمان الحافظ نور شریحه

72 ci Mezartaşı

Resim : 43

Mermerdir. Bu taş için eski bir friz kullanılmıştır. Bu da, bir san'at mahsulüdür. Hemen her yeri delik deşiktir. Yazısı, ibtidaî sülûstür:

1 — وفات

2 — المرحوم المغفور

3 — اهل باشا بنت جقدود (مقدود)

73 üncü Mezartaşı

Resim : 44, Taş : 28

Musanna mezartaşlarındandır. Mermerdir. Arkasında çok karakter-

ristik yüksek bir şamdan kabartması vardır; emsalsiz bir taşıdır. Yazısı ibtidai sülüstür:

1 — توفى المرحوم السعيد الشهيد

2 — ابراهيم بن خاص بك

74 ci Mezartaşı

Resim : 53, Taş : 69

Mermerdir. Benzersiz taşlardandır. Yazısı ince, zarif bir sülüstür:

1 — توفى صاحب هذا القبر

2 — المرحوم المغفور الشهيد

3 — احمد بن الحاج يعقوب

Arkasında (Resim : 54, Taş numarası : 69) bir kandil ve bunun gö-beğinde de san'atkârın ismi mahkûktür.

75 ci Mezartaşı

Resim : 53, Taş : 70

Arkasında (Resim : 54, Taş numarası : 69) bir kandil ve bunun gö-beğinde de san'atkârın ismi mahkûktür. Hacmi biraz daha küçüktür. Bu taşın tezyinatı da başkadır. Yazısı 74 üncü taşın aynıdır:

1 — في غرة شعبان المعظم

2 — ليلة تسع اربعين وسبع مائة

3 — طاب مضجعه

Arkasında fevkalâde bir şamdan mahûktür (Rerim : 54 Taş numarası : 70).

76 ci Mezartaşı

Resim : 47

Mermerdir. Sekizinci asrın ilk nısfına ait san'at eseri taşlardandır. (Arslan)ın eserlerindendir.

77 ci Mezartaşı

Resim : 48

Mermerdir. Sekizinci asrın ilk nısfına ait eserlerdendir. Bir tarih taşıdır (Fişi kaybolmuştur).

78 ci Mezartaşı

Resim : 49

Mermerdir. Dokuzuncu asır başlarına aittir. Şimdi mezarlık duvarının ışıkçılarkapısının söke taşı vazifesini görmektedir. Yazı üslûbu itibariyle mühimdir. İstifli sülûsün mükemmellerindendir:

- 1 — الموت شربت كل ناس شاربها
- 2 — والقبر باب كل ناس داخلها

79 cu Mezartaşı

Resim : 50

Mermerdir. Nasreddin Hoca mezarlığındaki zarif, kavuklu taşlardan biridir. Dört yüzünde yukarıdan aşağıya Selçukî sülüsü ile :

- 1 — قال الله تعالى كل من عليها فان
- 2 — وجه ربك ذو الجلال والاكرام
- 3 — قال عليه السلام المؤمنون لا يموتون
- 4 — بل ينقلون من دار الفناء الى دار البقاء

80 ci Mezartaşı [1]

Resim : 55

Mermerdir. Sekizinci asrın ilk nısfına ait taşlardanır. Yazısı Selçukî sülüstür :

- 1 — صاحب هذا القبر
- 2 — المرحومة المغفور
- 3 — السعيد الشهيد
- 4 — اصل خاتون بنت ساد حمر

Arkasında

- 1 — كل شئ سييوت
- 2 — وهو حي
- 3 — لا يموت
- 4 — وهو الباقي

81 ci Mezartaşı

Resim : 55

اصل خاتون بنت شاد حمزه'nin mezarının ayağı ucunda idi. Aslı Hatun'un tarih taşı olduğu iddia edilemez. Maamafih her iki taş ta, aynı asrın mahsulüdür. Yazısı acemi bir sülüstür :

- 1 — في تاريخ
- 2 — سنة تسع
- 3 — وأربعين
- 4 — وسبع مائة

[1] Şeyyad Hamza'nın kızına ait Mezartaşı, Rifkî Melûl Meriç, Taşpınar Mecmuası : Sayı. 28.

Arkasında:

- 1 — له الحكم
- 2 — واليه
- 3 — ترجعون

82 ci Mezartaşı

Adi mermerdir. Basit bir mezartaşıdır. Üstü kırıktır. Yazısı acemice bir sülüstür:

- 1 — صاحب هذه ا
- 2 — لترية المرحوم
- 3 — المغفور المحتاج
- 4 — الى رحمة الله
- 5 — فخر الدين الياز

83 cü Mezartaşı

Mermerdir. Kavuklu menşur - u murabbaî bir sütundur. Her vechi yazılıdır. Satırlar yukarıdan aşağı yazılmıştır. Sülüstür:

- 1 — انتقل المرحوم المغفور
- 2 — السعيد الشهيد الراجى الى رحمة
- 3 — على باشا بن يوسف
- 4 — طاب ثراه وجعل الجنة مثواه

84 cü Mezartaşı

Tamamiyle harab beyaz mermerdir. Dört sütunludur. Arkasında mumlu şamdan mahkûktür. Motifler ince, zârifdir. Sekizinci asır başlarına ait taşlardandır. Yazısı sülüstür:

- 1 — لله
- 2 — الحكم الواحد القهار
- 3 — وفات مرحوم
- 4 — المغفور سعيد شهيد
- 5 — عوض بن حواجه على
- 6 — المعروف بالادكار

85 ci Mezartaşı

Damarlı mermerdir. Onuncu asrın ilk nısfına aittir. Arkasında girift tezyinat vardır. Yazısı sülüstür:

- 1 — انتقلت الى رحمة الله تعالى
- 2 — المغفورة الشهيدة السيدة
- 3 — شاه بوله خاتون بنت بالى چلبى بن
- 4 — احسنى فى أواسط شهر شعبان
- 5 — المعظم منى شهر سنة خمس وثلاثين وتسعمائة

86 ci Mezartaşı

85 inci taşın aynıdır:

- 1 — انتقلت الى رحمة الله تعالى المرحومه
- 2 — المغفورة السعيدة الشهيدة اهل باشا
- 3 — خاتون زوجة سيدى بالى چلبى بن
- 4 — احسنى فى يوم الثالث ذى
- 5 — القعدة من شهر سنة ستة وثلاثين وتسعمائة

87 ci Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı sülüstür:

- 1 — انتقل المرحومة المغفورة السعيدة
- 2 — الشهيدة الراجى الى رحمة الله تعالى
- 3 — كل باشه خاتون بنت حاجى على

88 ci Mezartaşı

Harab mermerdir. Sekizinci asır başlarına ait taşlardandır. Yazısı Selçukî sülüsüdür:

- 1 — الحكم لله
- 2 — انتقل المرحوم
- 3 — المعصوم شيخ
- 4 — محمود بن حضر بك

89 cu Mazartaşı

Mermerdir. Arkası tamamıyla haraptır. San'atkârane bir taşır. Yazısı mütekâmil Selçukî sülüsüdür:

- 1 — كل شى سيموت ومى
- 2 — حى لا يموت
- 3 — وفات مرحوم مغفور
- 4 — سعيد سهد بذاق
- 5 — بنى حسين اقسرائى
- 6 — طاب ثراه

Arkasında kabartma zincirli kandil mahkûktür :

- 1 — الحكم لله الواحد القهار
- 2 — رسم حامى المولى

90 cı Mezartaşı

Mermerdir. Bazı yerleri haraptır. Sekizinci asra aittir. Yazısı girift sülüstür :

- 1 — وفات المرحوم المغفور السيد مولانا
- 2 — عليا شا بن محمد طاب ثراه وجعل الجنة متواه
- 3 — حكم . . . في الرجا ما هذه يداد الدنيا

Arkasında :

- 1 — قال النبي عليه السلام
- 2 — اكثر في الدنيا كانك غريب وعابر
- 3 — وعد سبيل نفسك من اهل القبور

91 ci Mezartaşı

Mermerdir. Musannadır. Fazla harab olmuştur. Kenar sütunları yivlidir. Yazısı sülüstür :

- 1 — انتقل المرحوم والمغفور
- 2 — السيد الشهيد على
- 3 — باشا بن محمد نور قبره

92 ci Mezartaşı

(Ali Paşa)nın tarih taşıdır. Aynı şekildedir :

- 1 — التاريخ . . .
- 2 — جمادى الاولى
- 3 — سنة ستة واربعين وثمانماية

93 cü Mezartaşı

Mermerdir. Harapçadır. Yazısı kabataslak Selçukî sülüsüdür :

- 1 — الحكم لله
- 2 — الدين الكبير
- 3 — هذا قبر المرحوم
- 4 — المغفور اخى علاء الدين
- 5 — ابن امين الدين نور الله
- 6 —

94 cü Mezartaşı

Mermerdir. Müdevver sütun şeklindedir. Yazısı iyi bir tâliktir:

- 1 — آه من الموت
- 2 — لازستان خاندانندن
- 3 — آتشهر فائمه
- 4 — علی رضا پاشا
- 5 — حضرتلرینک خدیوی
- 6 — معطقی خورشید بک
- 7 — روحپیون فائمه
- 8 — سنه ۱۳۱۴
- 9 — فی ۲۶ جمادی اول

95 ci Mezartaşı

Mermerdir. Feslidir. Yazısı sülüstür:

- 1 — هو المعین سنه ۱۲۵۴
- 2 — میر اولدی بکا شهادت
- 3 — الی سن نصیب ابله سعادت
- 4 — یونا لره (؟) رسولکدن شفاعت
- 5 — سلحدار علی پاشا
- 6 — غلامی مرحوم خورشید
- 7 — احمد روحنه فائمه

96 cı Mezartaşı

Mermerdir. Feslidir:

- 1 — هو الباقی
- 2 — سنه ۱۳۲۴
- 3 — حلب والی عالیسی
- 4 — ناظم پاشا حضرتلرینک
- 5 — پدر عالیاری اولوب
- 6 — آتشهر قضاسی
- 7 — فائمه قافلنده
- 8 — ارتحال دار نعیم ایتیش
- 9 — اولان احمد شاکر
- 10 — أفندیکنک روحنه فائمه
- 11 — فوت سنه ۱۲۸۰

97 ci Mezartaşı

Mermerdir. Sarıklıdır. Yazısı sülüstür :

- 1 — هو الباقي سنة ١٢٥٩
- 2 — آقحصارلی
- 3 — مرحوم ومغفور له
- 4 — مدرس عمر أفتدی روحه
- 5 — الناحیه

Akşehirde İmaret Camiinde bir kütüphane tesis etmiştir.

98 ci Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı sülüstür :

- 1 — هو الباقي سنة ١٢٥٤
- 2 — آلمی انت رحمانی
- 3 — رجائی منك غفرانی
- 4 — المرحوم والمغفور
- 5 — مدیر آقشهر الحاجی عیش
- 6 — آغا بن درویش علی آغا روحیچون
- 7 — الناحیه

99 cu Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı sülüstür :

- 1 — هو الحی الباقي سنة ١٢٣١
- 2 — آلمی انت رحمانی
- 3 — رجائی منك غفرانی
- 4 — المرحوم والمغفور
- 5 — مدیر آقشهر الحاجی علی آغا بن درو
- 6 — یش علی آغا روحیچون الفا
- 7 — تمه

100 cü Mezartaşı

Başlığı kırıktır. Mermerdir. İki yanındaki burmalı sütunlar, dikkatle işlenmiştir. Yazısı nesihdir :

- 1 — توفت المرحومه
- 2 — المظلومه صفت خاتون
- 3 — بنت موسی
- 4 — طاب ثراها

101 ci Mezartaşı

Mermerdir. Sağlamdır. Zariftir. Nakışları pek itinalıdır. Motiflerinde buluşlar vardır. Arkasında büyük kabartma tezyinat mevcuttur. Yazısı, istifli güzel bir sülüstür:

- 1 — مات المرحوم المغفور
- 2 — السعيد الشهيد
- 3 — كوهر باشا بنت يبرى

102 ci Mezartaşı

Gevher paşa binti Pirinin tarih taşıdır. Yazısı, büyük dallar arasında sülüstür:

- 1 — تاريخه سنة
- 2 — سنة وسبعين وثمانماية

103 cü Mezartaşı

Mermerdir. Başlığının bir kısmı kırıktır. Üst kısmı yosunlu ve harabtır. Nakışları ve yapılışı zariftir. Yazısı selçukî sülüsüdür:

- 1 — الحكم لله
- 2 — انتقل المرحوم
- 3 — المصوم ابراهيم
- 4 — بن بكى نور
- 5 — الله قبره

Arkasında kabartma zincire asılı büyük bir kandil resmi vardır. Zincirden şuleye doğru bir müstatil içinde:

الله

104 cü Mezartaşı

Mermerdir. Gövdesi toprağa gömülü, yalnız kavuğu meydanda idi. Menşuru murabbaî bir sütundur. Yazısı oyma istifli sülüstür:

- 1 — وفات المرحوم
- 2 — المغفور حسين بن
- 3 — مولانا احمد

Mukabil yüzde:

- 1 — تاريخه سنة عشر
- 2 — وتسعة مائة

105 ci Mezartaşı

Mermerdir. Başlığı yosunlu ve harabtır. Yazısı istifli sülüstür:

- 1 — انتقلت المرحومه المغفوره السعيده الشهيد
- 2 — طور پاشا بنت مرید

Arkası yosunların tesiriyle pek delik deşik olmuştur. Kabartma yapraklar arasında büyük zincirli kandil resmi vardır.

106 cı Mezartaşı

Mermerdir. Menşuru murabbâî mezartaşlarındandır. Kavukludur. Yazısı istifli sülüstür:

- 1 — وفات المرحوم
- 2 — درویش محمد بن کمال

Diğer yüzlerinde büyük yaprak terakibi, nakışlar vardır.

107 ci Mezartaşı

Mermerdir. Harabtır. yazısı ibtidâî sülüstür:

- 1 — الحكم لله
- 2 — انتقل المصوم
- 3 — مصطفى بن حاجي شيخ

Arkasında kabartma hendesi tezyinat arasında kandil resmi vardır.

108 ci Mezartaşı

Mermerdir. Başlığı yosunludur. Menşuru müstatilî bir sütundur. Yazısı, yukarıdan aşağı, istifli sülüstür;

- 1 — انتقل المصوم المغفور
- 2 — السعيد الشهيد الراجي رحمه
- 3 — الله تعالى پیری بن حاجي
- 4 — شيخ نور الله قبره

109 cu Mezartaşı

Başlığı kırıktır. Mermerdir. Yazısı istifli sülüstür:

- 1 — انتقل المرحوم
- 2 — السعيد الشهيد
- 3 — الشاب پیری ابن حمزه

Arkasında kandil resmi mahkûktür.

110 cu Mezartaşı

Yüzü çok harabtur. Mermerdir. Yazısı istifli sülüstür:

- 1 — وفات المرحوم المظلوم
- 2 — المعصوم السعيد حاجي
- 3 — محمد بن نور الدين
- 4 — نور الله تربته

Kenarlarında burmalı dört zarif sütun, arkasında zincirli güzel bir kandil resmi mahkûktür

111 ci Mezartaşı

Mermerdir. Kırıktır. Yazısı ibtidai sülüstür:

- 1 — هذه
- 2 — حور پاشا بنت علي بلي

112 ci Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı Selçukî sülüstür:

- 1 — انتقل المرحومه المغنوره
- 2 — شاه ملك بنت عمر بك
- 3 — الدنيا مزرعة الآخرة

Arkası düzdür.

113 cü Mezartaşı

Mermerdir. Zariftir. Yazısı nesihthir:

- 1 — وفات معصومه
- 2 — كراجه بنت حسنيك
- 3 — طاب ثراها

114 cü Mezartaşı

Damarlı açık kurşuni renktedir. Yazısı istifli nesihthir:

- 1 — وفات مرحوم
- 2 — مغفور حواجه ابراهيم
- 3 — بن حاجي ماضي بين

115 ci Mezartaşı

in tarih taşıdır:

- 1 — في تاريخه سنة آه
- 2 — خمسين سبعمائة

116 cı Mezartaşı

Adî mermerdir. Yazısı kaidesiz kaba nesihdir:

1 — صاحب هذه القبر انجو ملك بنت حاجي

117 ci Mezartaşı

انجو ملك in tarih taşıdır:

1 — سنة ست ثلثين وسبعماية

118 ci Mezartaşı

Mermerdir. Haylı harabtır. Arkasında büyük yapraklardan mürekkep tezyinat vardır. Yazısı istifli sülüstür:

1 — انتقل المرحوم
2 — المغفور حضر بن خوجه

119 cu Mezartaşı

Mermerdir. Çok harabdır. Arkasında çerçeve içinde zincire asılı kandil resmi vardır. Yazısı Selçukî sülüsüdür:

1 — توفي المرحوم المغفور السعيد الشهيد
2 — المحتاج الى رحمة الله
3 — احمد بن طغان طاب ثراه

120 ci Mezartaşı

Adî mermerdir. Bir sütun yarısıdır. Nakışsızdır. Yazısı kaidesiz sülüstür:

1 — الله
2 — هذا القبر مرحوم
3 — مغفور يعقوب
4 — بن كريم الدين
5 — رحمة الله تعالى

121 ci Mezartaşı

Üstü tamamiyle kırıktır. Mermerdir. Nakışsızdır. Yazısı adî sülüstür:

1 — سليمة بنت حاجي أمير

122 ci Mezartaşı

Mermerdir. Dört burmalı sütunu vardır. Musanna ve zariftir. Yüzünde :

- 1 — الحكم لله
- 2 — انتقلا المرحوم المغفور السعيد
- 3 — الشهيد الى رحمة الله تعالى

Alt tarafı kırıktır, parçası yoktur. Arkasında çok güzel bir kandil resmi vardır. Kandilin müsellesi içinde nesihle san'atkarın ismi yazılıdır :

- 1 — اخي يوسف
- 2 — المظالم

Ve kandilin dairesi içinde :

- 1 — كناه

Alt kısmı kırıktır.

123 cü Mezartaşı

Mermerdir. Yosunlar harap etmiştir. Arkasında nakışları vardır. Yazısı Seçvki sülüsüdür :

- 1 — انتقل المرحوم المغفور
- 2 — السعيد الشهيد الراي الى
- 3 — رحمه ربه على خوجه بن بايزيد

124 cü Mezartaşı

Mermerdir. Mihrap şeklinde, üst suyu nakışlı, kenarları burmalı sütunludur. Yazısı basit Selçukî sülüsüdür :

- 1 — المرحومة المغفورة
- 2 — السعيدة الشهيد

Arkasında ismi yazılıdır :

- 1 — تاتلو ملك بنت
- 2 — شيخ على جلي

125 ci Mezartaşı

Mermerdir. Menşuru murabbaî bir sütundur. Kavukludur. Yazısı dişi-
dir, sülüstür :

- 1 — انتقل المرحوم المغفور
- 2 — درويش
- 3 — محمد بن حضر

Diğer yüzlerinde terkiбі nakışlar vardır.

126 cı Mezartaşı

Mermerdir. Motifleri güzeldir. İyi işlenmiştir. Yazısı istifli Selçukî sülüsüdür :

- 1 — انقل المرحومه المغفوره السعيده الشهيد الشابه
- 2 — الراجى الى رحمة الله تعالى كك پاشا بنت صلمش
- 3 — طابت ثراها وجعل الجنة ثوابها صدق

127 ci Mezartaşı

nın tarih taşıdır :

- 1 — لصاحب هذا التاريخ في شهر ذي
- 2 — الحيج سنة اثني وسبعين وثمانمائه هجر
- 3 — النبي عليه صلى الله عليه وسلم آه

128 ci Mezartaşı

Mermerdir, Yazısı istifli iyi bir sülüstür :

- 1 — قال الله تعالى فالحكم لله العلي الكبير
- 2 — فانت المرحومه المغفوره المحتاج الى رحمة الله تعالى
- 3 — اهل پاشا بنت الحاج بدر الدين

129 cu Mezartaşı

Mermerdir. Dört sütunludur. Sütunlar çok dikkatle işlenmiştir. Motifler mükemmeldir. Alt kısmı kırıktır. Yazısı nesihtir :

- 1 — وفات مرحومه مغفوره سقى صالحه
- 2 — عوض خاتون بنت حاجى
- 3 — بهاء الدين صاب ثراها

Arkasında çok karışık yazılmış ve sonradan harap olmuş, ince nakışlar arasında ve iki satırda farisî bir beyt vardır. Gövde kısmı düzdür.

130 cu Mezartaşı

Damarlı kurşunî mermerdir. Yazısı sülüstür:

- 1 — الحكم لله العلي الكبير
- 2 — صاحب هذه القبر
- 3 — المرحوم المغفور السعيد
- 4 — الشهيد هبة الله ابن
- 5 — المغفور مولانا حاجى ابراهيم

131 ci Mezar taşı

Billûrları irice mermerdir. Haraptır. Dört sütunludur. Yazısı karışık istifli sülûs ve nesihîr :

- 1 — کل شی سبوت و هوہ سی لایموت
- 2 — ای باتک رحیل از طرف چرخ شنیده
- 3 — الحکم الله
- 4 — وی رخت از اینجای بدینجای کشیده
- 5 — وفات یافتن مرحوم فقور سعید شهید
- 6 — صفا بن رحب حلفاش .. ن .. اذ برخت

Arkasında san'atkârın ismi ve kit'anın devamı vardır :

- 1 — رسم حاجی المولوی
- 2 — ای ترکس چشم ورخ چون لاله کجایی
- 3 — ان کور توان ترکس وان لاله دمیده

Tarih taşında :

- 1 — الموت کأس والتاس شاربها
- 2 — بجوار حق پیوست
- 3 — فی تاریخه سنه ..
- 4 — تسع اربعین سبعمایه

132 ci Mezar taşı

Haylı haraptır. Mermerdir. Arkasında kandil ve nakışlar vardır. Yazıların altında dikkate değer bir resim mahkûktür. Yazısı sülûstür :

- 1 — انتقل المرحومہ فاطمہ
- 2 — خاتون بنت حاجی شہاب الدین

133 cü Mezar taşı

Mermerdir. Bazı yerlerini yosunlar delmiştir, Arkası düzdür. Yazısı Selçukî sülûstür :

- 1 — صاحب هذه
- 2 — القبره محبه
- 3 — خاتون بنت
- 4 — شیخ میخور

134 cü Mezar taşı

Mermerdir Sütunlarının nakışları başka başkadır. Yazısı Selçukî sülûsüdür.

- 1 — انتقل المرحوم
- 2 — محمد بن مرید بك
- 3 — طاب ثراه

Taşın arkası asırlardan sonra tekrar işlenmiştir. Nakışlar arasında :

- 1 — المرحوم المغفور
- 2 — سلحدار سيد مصطفى آغا روحته فآمنه
- 3 — 1171

Ve altında kandil resmi mahkûktür.

135 ci Mezartaşı

Mermerdir. Dikkatle işlenmiştir. Arkasında avize menkuştur. Yazısı nesihtir :

- 1 — وفات مرحومه مغفوره
- 2 — در ملك بنت حاجي
- 3 — بهاء الدين

136 cı Mezartaşı

Mermerdir. Mükemmeldir. Bazı yerleri yosunludur. Pazısı celi sülüstür :

- 1 — توفى المرحوم
- 2 — المظلوم السعيد
- 3 — حاجي بك ابن الحاج
- 4 — شادكام طاب
- 5 — براه وجعل الخلد
- 6 — مسكنه ومثواه

137 ci Mezartaşı

Mermerdir. Haraptır. Arkasında dışı daire içinde Mühr-ü Süleymanî menkuştur. Yazısı sülüstür :

- 1 — قدمات المرحومه المغفوره
- 2 — دولت پاشا بنت علي آغا

138 ci Mezartaşı

Mermerdir. Üst kısmı harabedir. İyi işlenmiştir. Arkasında zarif bir Selçukî kandili resmi vardır. Yazısı nesihtir :

- 1 — وفات المرحوم
- 2 — محمد بن الشيخ
- 3 — ميخور طاب ثراه

139 cu Mezartaşı

Mermerdir. Üst kısmı çok haraptır. Arkasında çifte kabartma çizgili ve nakışlı kandil vardır. Yazısı nesihe yakın sülüstür:

- 1 — فانت المرحومه
- 2 — طردباش بنت
- 3 — بونس

140 cu Mezartaşı

Mermerdir. Alt kısmı kırktır. Yazısı sülüstür:

- 1 — انتقل المعصوم
- 2 — سيد محمد باشا بن محمود

141 ci Mezartaşı

İri billûrlu mermerdir. Üst kısmı haraptır. Arkasında kabartma tezyinat vardır. Yazısı mükemmel istifli sülüstür:

- 1 — فانت المرحومه المعصومه جومار باشا
- 2 — بنت مولانا سيني

142 ci Mezartaşı

Yazısı nesihe yakın sülüstür; aynı şekilde ve aynı nakıştaadır:

- 1 — تاريخه سنة اربع و سبعماية

143 cü Mezartaşı

Billûrları iri mermerdir. Üst kısmı haraptır. Yazısı Selçukî sülüsüdür.

- 1 — انتقلت المرحومه المغفوره
- 2 — عايشه خاتون بنت خنشايش

144 cü Mezartaşı

Mermerdir. Arkasında büyük şamdan kandil vardır. Yazısı sülüstür:

- 1 — انتقل المرحوم
- 2 — بير احمد بن علي باشه

145 ci Mezartaşı

Mermerdir. Mükemmeldir. Zariftir. Dört burmalı sütunu vardır. Yazısı celi sülüstür:

- 1 — وفات مرحوم مغفور
- 2 — معصوم حاجي محمد
- 3 — بن موسى نور نبره آه
- Türkiyat mecmuası — 13

146 cı Mezartaşı

حاجی محمود بن مرسى nin musanna ve zarif tarih başıdır:

- 1 — بجوار حق پیوست
- 2 — در تاریخ ماه
- 3 — صفر سنة اربع
- 4 — وخمسين سبعمائة

Arkasında şamdan menkuştur.

147 ci Mezartaşı

Mermerdir arkasında çok aşınmış yazılar (Ayet ve Hadis) vardır. Üst kısmı harabdir. Yazısı istifli iyi sülüstür:

- 1 — قال النبي عليه السلام
- 2 — المؤمنون لا يموتون بل يتقلون من دار القنا الى دار
- 3 — وفات المرحوم مولانا حاجى مراد بن نصوح نور قبره

148 ci Mezartaşı

Mermerdir. Fazlaca harabdir. Arkasında kabartma kandil vardır. Yazısı Selçuk sülüsüdür:

- 1 — صاحب هذه التربة المرحوم
- 2 — المغفور السعيد الشهيد
- 3 — المعصوم على بك بن عيسى بك

على بك بن عيسى بك namına iki taş mevcuddur. İkisi de Sekizinci asrın ilk nısfına aiddir. Bir de daha muahhar devre ait على بن عيسى namına kavuklu taş vardır.

149 cu Mezartaşı

Mermerdir. Mihrab şeklinde bir zemin üzerinde yukarıdan aşağı girift Selçukî yazısile:

- 1 — معصوم هام الدين بن بكر

150 ci Mezartaşı

Billûrları büyük kurşunî renktedir. Üst kısmı kırık ve harabdir. Arkası düzdür. Yazısı Selçukî nesihdir:

- 1 — عواض خاتون بنت
- 2 — بكدار الى رحمة الله تعالى
- 3 — غفر الله له

151 ci Mezartaşı

عوض خاتون بنت بكدار in tarih taşıdır :

- 1 — تاريخه في يوم (الويار ٩)
- 2 — ثمان
- 3 — اربعين و
- 4 — سبعمائة

152 ci Mezartaşı

Mermerdir. Alt kısmı kırıktır. Arkası düzdür. Yazısı Selçukî neshidir:

- 1 — كل شي سيوت وهو حي لا يموت
- 2 — المرحوم المغفور
- 3 — العيد الشهيد المحتاج
- 4 — الى رحمة الله تعالى
- 5 — خواجه بدرالدين محمود

153 cü Mezartaşı

İri billûrlu mermerdir. Yazısı istifli sülûstür:

- 1 — انتقل المرحومه المغفوره
- 2 — الشهيده مصر يولا بنت فخرالدين

arkasında kabartma büyük bir şamdan vardır.

154 cü Mezartaşı

مصر يولا بنت فخرالدين in tarih taşıdır :

- 1 — تاريخه سنة ست وثمانين وثمانمائة
- 2 — من هجرة النبويه صدق رسول الله

155 ci Mezartaşı

Âdi mermerdir. Yazısı sülûs kırmasıdır:

- 1 — فات المرحوم
- 2 — المغفور
- 3 — العيد الشهيد

156 cı Mezartaşı

155 ci taşın devamıdır:

- 1 — مصطفى بن محي الدين
- 2 — تاريخه احدى
- 3 — واربعين وثمانمائة

157 ci Mezartaşı

Damarlı mermerdir. Yazısı sülûs kırmasıdır:

- 1 — قد انتقل من دار الفناء الى دار
- 2 — البقا المرحوم المغفور السعيد
- 3 — الشهيد المحتاج الى رحمة الله تعالى
- 4 — مولانا فتح الله بن حاجي ابراهيم
- 5 — نور الله قبره سنة سبع وعشرين وثمانماية

Arkasında :

- 1 — قال النبي عليه الصلوة والسلام
- 2 — الموت كاس والناس شاربها
- 3 — القبر باب والناس داخلها
- 4 — الدنيا مزودة الاخرة صدق

158 ci Mezartaşı

Adi mermerdir. Yazısı sülûs kırmasıdır:

- 1 — الحكم الله
- 2 — انتقل المرحوم المغفور
- 3 — المحتاج الى رحمة الله تعالى
- 4 — ابراهيم بن فتح الله

159 cu Mezartaşı

in tarih taşıdır:

- 1 — الواحد القهار
- 2 — في شهر الله المحرم الحرام
- 3 — سنة ست وعشرين وثمانماية

160 ci Mezartaşı

Mermerdir. Üst kısmı çatlaktır. Yazısı istifli Selçukî sülûsüdür:

- 1 — انتقل المرحوم المغفور السعيد
- 2 — الشهيد المحتاج الى رحمة الله تعالى
- 3 — كيميا خانون بنت محمدى

161 ci Mezartaşı

Harab mermerdir. Üstü kırık. Yazısı sülûstür.

- 1 — صاحب عذالقبر
- 2 — المرحوم المعصوم المغفور
- 3 — السعيد الشهيد المحتاج

4 — الى رحمة الله تعالى لطف

5 — الله بن طوغان طاب ثراه

Bu musanna taşın sağ kenarında:

أكثر في الدنيا كانك غريب وعابر

Sol kenarında:

..... من اهل القبور

Yazılıdır. Arkasında nakışlar vardır.

162 ci Mezartaşı

Mermerdir. Yazısı kalın sülüstür:

1 — تاريخه سنة خمس وسبعين وسبعماية

2 — خالسه بن مصطفىا

163 cü Mezartaşı

Mermerdir. Kavuklu, menşurlu murabbai sütündür. Harabdir. Yazısı istifli sülüstür:

1 — انتقل المرحوم المغفور السعيد

2 — الشهيد الراجي الى رحمة الله

3 — تعالى خواجه ابراهيم بن يعقوب

Dördüncü yüzünde çiçek ve dal tezyinatı vardır.

164 cü Mezartaşı

Mermerdir. 9 cu asra aiddir. Yazısı sülüstür.

1 — قالوا انا لله وانا اليه راجعون

2 — انتقل المرحوم المغفور السعيد الشهيد

3 — المحتاج الى رحمة الله تعالى

4 — طرز بن حاسي مامد اغا نور الله قبره

165 ci Mezartaşı

Mermerdir. İnce bir sütun yontularak yapılmıştır. yazısı nesihdir:

1 — الله

2 — صاحبه هذا

3 — القبر مرحوم

4 — كريم الدين

5 — اخي يوسف

6 — نور الله قبره

166 cı Mezartaşı

Mermerdir. Üstü kıraktır. Yazısı girift Selçuk sülüsüdür:

- 1 — المغفور السعيد الشهيد
- 2 — احمد باشا بن چلبی
- 3 — هر كه مارا كند بيكي ياذ
- 4 — ياذش اندر جهان بيكي ياذ

167 ci Mezartaşı

Mermerdir. Kavukludur. Nasrettin Hoca'nın oğlu diye tanınmaktadır. Yazısı nesihle sülüs arasıdır:

- 1 — صاحب
- 2 — هذا القبر المرحوم
- 3 — المغفور السعيد الشهيد
- 4 — خواجه اسمعيل بن نصرت

168 ci Mezartaşı

in ayak ucunda bulunan bu tarih taşının ona ait olup olmadığı meşkûttür:

- 1 — في تاريخ
- 2 — سنة ست
- 3 — واربعين
- 4 — وسبعماية

169 cu Mezartaşı

Mermerdir. Zariftir. Yazısı sülüstür:

- 1 — ابن انتقل من دارالفناء الى دار البقا
- 2 — مرحومه مفعوره سعيدة شهيدة خاتون
- 3 — بنت احمد نور الله قبرها انا لله
- 4 — وانا اليه راجعون

Taşın arka yüzünde kabartma bir kandilin göbeğinde san'atkârın ismi yazılıdır:

- 1 — عمل ارسلان

170 ci Mezartaşı

Mermerdir menşuru murabbaidir. Kavukludur. Yazısı istifli sülüstür:

- 1 — انتقل المرحوم المغفور
- 2 — السعيد الشهيد الراجي الى رحمة

- 3 — على باشا بن يوسف
4 — طاب ثراه وجعل الجنة مثواه

171 ci Mezartaşı

Mezarlık duvarındadır. Mermerdir. Yazısı sülüstür:

- 1 — انتقل المرحومه
2 — سعادت بنت على باشا

172 ci Mezartaşı

Duvar içindedir. Mermerdir. Yazısı sülüstür:

- 1 — كل شي سيموت وهو لا يموت
2 — صاحب هذا القبر المرحوم المغفور
3 — السيد الشهيد اميره بن كريم الدين

(Bakınız: Mahmudu Hayranî Mezarlığının Taşmedresedeki mezartaşları, Sıra numarası: 14).

173 cü Mezartaşı

Mermerdir. Musannadır. Üstü ve altı kırıktır. Yazısı sülüstür:

- 1 — قد ارتحلت من دار
2 — القور الى دار السرور
3 — المرحومه السيده الفقيهه
4 — افتدى بوله خاتون بنت
.....

174 cü Mezartaşı

Duvar içindedir. Yazısı sülüstür:

- 1 — وفات المرحوم المغفور السيد الشهيد
2 — المحتاج الى رحمة الله تعالى
3 — تبرك بن مامد اغا طاب ثراه

Maruf Tekkesi Vakfiyesi

Vakfiye, Hicrî yedi yüz yetmiş altı tarihinde tanzim ve (takriben 25×110 eb'adında) ceylân derisi üzerine tahrir edilmiştir (Resim: 71,72,73,74,75).

Asırlardan beri kullanıla kullanıla birçok yerleri yırtılmış, aşınmış, silinmiş; bazı kelimeler, bilhassa tevliyet işlerine ait hükümleri muhtevi bulunan derkenarların birçok yerleri okunmaz bir hale gelmiştir.

Ben vakfiye mündericatını Akşehir Mehkemesindeki sureti müstensehasından istinsah edilmiş; bilâhare Tekkenin mütevellisi olan Akşehir Belediyesi memuru Kemalden asıl vakfiyeyi alarak fotoğrafını çekmiştim, istinsah ettiğim suretle pek silik ve küçük çıkmış olan fotoğrafları karşılaştırdımca bazı noktaların hatalı olduğunu gördüm. Akşehirden ayrılmış olduğum ve asıl vakfiyeyi tekrar görüp istinsah etmeme imkân müsait olmadığı için Akşehir C. H. P. Reisi ve Belediye Hastanesi Başhekimi eski ve kıymetli arkadaşım Aziz Kâmile müracaat ettim. Ricamı is'af etti, bana vakfiyenin fotoğraflarını çektirip gönderdi. Elimdeki sureti tekrar karşılaştırarak hataları imkân nisbetinde tashiha ve derkenarları halle çalıştım.

Bazı isimleri muhtevi bulunan bu derkenarların okuyabildiğim kısımlarını vakfiyenin altına sıra ile ilâve ettim.

Vakfiyede كرم سوباشی ، كرم حاجی عادل ، قرية اوصكجا ، قرية قرین ، قرية فقیه لار ، كرم كاركا ، كرم القاضی ، كرم كركا diye zikri geçen köylerden ve bağlardan bu gün hiç biri yoktur.

Vakfiyede ismi geçen zevattan bazılarının kabirtaşları kitabeleri, aid oldukları fasıllarda münderictir.

Vakfiye sureti

- 1 . - الحمد لله الموصوف بالعظمة والجلال المنعوت بنعوت الكبرياء (هـ) فيا لم يزل ولا يزال
- 2 . - الملك العدل الذي ليس للملكة وفضله وعدله زوال الظاهر برهانه التام
- 3 . - سلطانه الباهر شاه الوافر احسانه الموفق من ارضي من عباد (ليحصل)
- 4 . - مراضية المحقق وعد احسانه واحسان وعده المتوحد بالعظمة والبقاء (المعظم)
- 5 . - بالجلال والعلاء المتزه عن التغير والبقاء المقدس عن الامتال والاكفاء واشهدان
- 6 . - لا اله الا الله خالق الارض والسماء ورازق الطير في الهواء واشهدان محمداً افضل
- 7 . - الرسل والانبياء صلى الله عليه وعلى اله الاسفيا واصحابه البررة الاتقيا
- 8 . - وبعد فلما وفق الله تعالى وعم نواله الشيخ الرباني والعزيز الصمداني
- 9 . - صاحب اللطف والكرم وحاوي محاسن السهم (الشيم) مقرر اسرار الدقائق كاشف رموز كلام
- 10 . - ارباب الحقائق ناشر الاطاف (الالطاف) على عباد الله الموحدين كائن مصالح الفقراء (هـ) والمساكين
- 11 . - تاج الملة والدين ابراهيم بن الشيخ الرباني سيد العارفين حسام الدين حسن المعروفي
- 12 . - نور الله تعالى مرقد الوالد وادام بركة الولد حتى علم الدنيا بمرصم
- 13 . - السحاب وتفرغر السراب مقيمها خفيف راحل وتعييها ظل زائل وان السعيد
- 14 . - من يسي لا () خرقته والشقي من قدس نظره على عاجلته وان الوقف حسنة تخدر فوابدها

- 15 . - وتزايد عوايدها على ما قال سيد المرسلين وقايد الفر المحجلين اذا مات ابن
- 16 . - آدم انقطع عمله الا عن ثلث علم ينتفع به الناس وولد صالح يدعو له وصدقة
- 17 . - جارية والصدقة الجارية عن الوقف فوقف وحبس بنية صافية وطوية
- 18 . - صادقة تقربا الى الله تعالى وطلبا لرضائه يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من
- 19 . - اتى الله بقلب سليم وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم يكون المرء تحت
- 20 . - ظل صدقاته يوم لا ظل الا ظله جميع املاكه من القرى والمزارع والكروم وكل
- 21 . - ما ينطلق عليه اسم المالية ومن جملتها جميع قرية قرابلت من اعمال اقشير بمحدودها
- 22 . - وحقوقها وتوابعها سوى المساجد والمعابر ومن جملتها جميع قرية قرين
- 23 . - من اعمال اقشير بمحدودها وحقوقها وتوابعها ومن جملتها جميع حمام ميدان
- 24 . - الكاين في باطن مدينة اقشير ومن جملتها نصف قرية ققيهار بجميع حقوقها التي
- 25 . - يضاف الى النصف ومن جملتها جميع الكرم الكاين في باطن مدينة اقشير المعروف
- 26 . - بكرم سو باشي بجميع حقوقها وحدودها داخلها وخارجها ومن جملتها
- 27 . - جميع الكرم الكاين بقرية نادر بجميع حقوقها وتوابعها ولواحقها
- 28 . - وما ينسب اليها ومن جملتها جميع الكرم الكاين بظاهر اقشير يقال لها
- 29 . - كرم حاجي عادل بجميع حدودها وحقوقها ورسومها ومعصرها
- 30 . - ومن جملتها جميع الكرم الكاين في قرية المعروف المشهور بكرم كاركا
- 31 . - بجميع حقوقها وحدودها وتوابعها ومن جملتها جميع الكرم
- 32 . - الكاين في قرية المعروف المشهور بكرم القاضي بجميع حقوقها وحدودها
- 33 . - وجميع ما ينسب اليها ومن جملتها سبعة اسهم وربع سهم من اثني عشر سهما
- من قرية
- 34 . - اوصكيا بجميع حدودها الاربية وحقوقها وتوابعها ومن جملتها جميع
- 35 . - الاراضي والمزارع في قرية معروف على مصالح الزاوية الشريفة المنسوبة الكانية بقرية
- 36 . - معروف الى الشيخ الزاهد الوارع البارع قلمب الاوتاد قدوة السالكين برهان
- 37 . - المحققين حاجي ابراهيم بن شيخ حسن الواقف المعروف في ايام له بركته
- ونور قبر والده
- 38 . - ليصرف حاصلها الى مصالح الزاوية من عمارتها وتجديدها وما يحتاج اليها
- من (البساط)
- 39 . - والقناديل وارزاق المجاورين والملازمين لها وغيرهم من الصادرين والواردين
- 40 . - وفقراء الموحدين ومساكين (المؤمنين) وقفا صحيحا شرعيا مرعيا
- 41 . - فان تهدمت الزاوية العياذ بالله تعالى ثانيا وثالثا فان لم يكن اعادتها لعابق من
- 42 . - عوايق الزمان تصرف الى الفقراء والمساكين الى ان يرث الله الارض وهو خير
- الوارثين . . .
- 43 . - لا يحل لاحد ان يسي في ابطال هذا الوقت وتبديله وتحويله فمن بدله
- (بعد ما سمعه)
- 44 . - فانما ائمه على الدين يبدلونه واجز الواقف على الله رب العالمين وفوض التولية الى

- 45 . - الشيخ الرباني المذكور الواقف تاج الله والدين حاجي ابراهيم دام عمره وبركته
 46 . - المشار اليه وبعده الى اولاده واولاد اولاده بطنا بعد بطن فان لم
 47 . - يوجد الولد ينقل التولية الى بنته والى اولاد بنته من الذكور والاناث
 48 . - الى يوم القيامة وحكم المسجل بصحة هذا الوقف ولزومه واشهد عليه جماعة
 49 . - من العدول المتزهين عن العدول حرر في سنة وسبعين وسبعماية والحمد لله وحده

يشهد بمضمونه يشهد بما فيه يشهد بذلك
 مولانا قطب الدين بن حبة الله الامام مولانا تاج الدين ابراهيم الامام عبد العزيز بن محمد
 يشهد بمضمونه يشهد بما فيه يشهد بمضمونه وكثير من المسلمين
 حاجي بك بن مبر شيخ محمد دلي كوي فقيه بن كمال الدين

Derkenarlar

- 1 D
 2 D
 3 D
 4 D
 5 D
 6 D . - محمد بن حبة الله احمد بن محمود
 7 D . - حاكم مدينة اقشهر وتابعها الاما
 8 D . - حامد الله ومصليا على النبي
 9 D . - (ا مصدحه واعده عندي لب) مضمونه
 شهادة على بن سنان ورسو (ل) بن شيخ محمد
 وانا الفقير احمد بن محمد الحاكم الم
 صح الوصل
 حرره مطب المسجل
 10 D صح مضمون هذه الوقفية عندي شهادة الامامين الهمامين
 مولانا محي الدين بن سنان الدين يوسف ومحمد بن (جند غالب) رعاية (الم رابط ؟)
 شرعا من حضور الى والتذ كر وغير

 11 D
 لله في اليوم

من شهر رمضان المبارك سنة خمس وأربعين وثمانماية شامدا على ذلك
مولانا عبد الله ومولانا عمود بن شيخ . . . وحاجى محمد الكتخدا وشيخ . . . مسلمون

D 12 . - عرض على هذا الكتاب الشرعى فلما ملأته والفته موافقاً للشرع
القديم والنهج المستقيم . . . وقيلته . . . حرره الفقيه محمد بن . . . لمكى
مولى بفضل الحصومات وقطع المنازعات فى ولاية قرمان عموماً عن
له ذلك خلدت ولا فتنة . . .

D 13 . - . . . مضمون هذه الوقية شهدان ابراهيم . . .
ديكر ابراهيم حاجى بابا ولصوح دده
اخى مصطفى ويعقوب بن ابراهيم على وجده
خصماء عليه
اودعى مراد بن الحاج اوجخان المزعول عن
قضاء علائقه

D 14 . -
.
.
.
.

[Not: Bu vakfiye hakkında, Nasreddin Hoca'nın hayatı vesilesile verilen malûmat, şimdiye kadar rivayet hududunu geçmemiştir. Bu hususta üstadım Köprülüzade Fuad'ın Nasreddin Hoca'sına, Dr. Nazmî'nin Konya V. Sıhhi ictimâî Coğrafyasına ve Konya salnamelerine bakınız].

IV

İmaret camii hatiresi

(916) da inşa edilmiş olan kubbeli İmaret camiinin banisi Hasan Paşadır (Resim: 51, 63). cami kasabanın kible hududundadır. Şimdi gayri hendesi bir avlu içerisinde. Avlunun zemini, Bermendeye giden yoldan iki-iki buçuk metre kadar yüksektir. Yolun solu, Nasreddinhoca mezarlığıdır. Cami avlusunun büyük cihetindeki kısmı büyük ve mustatıldır. Caminin cenubu şarkî tarafında beş on mezar ve lâhit taşı vardı. Bu taşlar, şimdi Taşmedrese avlusundadır. Camiin kapısı üzerindeki kitabe beş beyittir. Yazısı sülüstür (Resim: 64)

- 1 — آصف العهد ودود العابدین فی سبیل الله خير الجاهدين
2 — المسى شأنه باسم الحسن احسن الاخلاق بين الحامدين
3 — خالصاً لله بنى مجداً جنة المأوى مدار الساجدين
4 — الهم الفياض تاريخاً له وهى بيت عمر للحامدين
سنه
٩١٦
5 — ربنا عنه تقبل خيراً لا تضيع انك اجر المحسنين

Mevcut taşların yerlerinden anlaşıldığına göre, imaret camii hatiresi vaktiyle hayli genişmiş. Kalan lâhit taşlarından üçü şunlardır:

1 ci lâhit taşı [1]

Resim : 65, 66

Mermerdir. Kırıktır. İki parçadır. Yosunlarla örtülü idi. Birçok yerleri zedelenmiştir. Boyu 1,83, baş tarafının irtifai 0,41, genişliği 0,23 metredir, yazısı sülüstür:

Baş ucu : Resim : 66

- 1 — [خرابدر]
2 — السعیدت الشہید افندزد خاتون بنت
3 — سایان بك بن اورخان بن عثمان طابت ثراها [2]

Ayak ucu :

- 1 — وجعل الجنة
2 — فی اول شهر ذی القعدة
3 — سنة تسع وتسعين وسبعماية

Sağ yüzü : Resim : 65

- 1 — از سرک چو اندیشی چون جان بقا داری در کور کجا کنجی چون نور خدا داری
زین بیت جهان بسته دل دار جهان هوا یار این و خدا یار ان صدق ولی الله
2 — عمل مصطفی بن جومار المعروف

Sol yüz :

- 1 — اللهم اجعل قبر هذه الملمة روضة من رياض الجنة ولا تجعل حفرة من حفر النيران
بشرها برحمه وبرحمان وبرأفة وغفران ونجاور برضوان بفضلک وکرمک یا ارحم الراحمین

[Not : «Efendizade» olarak okunmalıdır. «افندزد» , «پاشا بولا» , «مصر بولا» , «افندی بولا» , terkipleri, o tarihlerde kullanılan kadın isimleri olduğu gibi

[1] Rumeli fatihi şehzade Süleyman Paşanın kerimesi mezarı, Ahmet Tevhit, Tarihi Osmani Encümeni Mecmuası, 1 Haziran 1334.

[2] «افندزد خاتون» un hemşiresinin kabri hakkında 28 Mayıs 1934 tarihli (Azərbaycan Yurd bilgisi) mecmuasındaki M. Şakirin (Sinopta Candar Oğulları zamanına ait tarihî eserler) isimli makalesine müracaat. S. 173-174.

«Efendizade» de aynı suretle kullanılan kadın isimlerindendir. O devirlerde imlâya hiç dikkat edilmediği bütün yazılarda görülmektedir. Birçok kelimelerin sadece noktaları değil, harfleri de ihmal edilmiştir. Harekeler, harufu imlâ vazifesini ifa etmiştir. Meselâ: Bula = bule, bele, bela, bula. Ulu = ulu, elu, eli, Paşa = باشا, başa, peşa, beşa, beşe, peşe, Ayşe = عائشة, aişe, işe].

2 ci lâhit taşı

Mermerdir. Sağlamdır. Boyu 1,23, baş irtifai 0,36, ayak ucu irtifai 0,29 metredir (Üstat Ahmet Tevhidin aynı makalesine müracaat). Yazısı açık sülüstür:

Baş ucu:

- 1 — الحكم لله
- 2 — المؤمنون لا يموتون
- 3 — بل ينقلون من دار

Ayak ucu:

- 1 — الفناء الى
- 2 — دار البقاء

Sol yüz:

- 1 — انقل المرحوم المعصوم كندق بك بن الامير الكبير دويت دار بك طاب ثراه

Sağ yüz:

- 1 — في اوائل شعبان المعظم سنة سبع وتسعين وسبع مائة الهجرية
- 2 — النبوية

3 cü lâhit taşı

Mermerdir. Hayli haraptır. Birçok yerleri zedelenmiştir. Yazısı sülüs ve nesihdir:

Baş ucu:

- 1 — الحكم لله
- 2 — هذه مقبرة الشيخ
- 3 — الكامل الواصل الى
- 4 — ذروة التحقيق
- 5 — واليقين مع الحق
- 6 — والملة والدين المرشد
- 7 — الى الصراط المستقيم
- 8 — بالنور المبين رحمة الله عليه

Ayak ucu:

- 1 — رباعى
- 2 — كر طالب قرب حق

- 3 — شدى موسى وار
4 — دست از رومه اعلق
5 — نفس يدار
6 — نعلين هدا زنای دل بيرون كن
7 — تا بر سر طور سر حق يانی تار

Sağ yüz :

- 1 — بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ قَالَ اللّٰهُ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالٰی اِلَّا اَنْ اَوْلِیَاءَ اللّٰهِ لَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُوْنَ

Sol yüz :

- 1 — قَالَ اَنْبِیَّ صَلَی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُوْنَ لَا یَمُوتُوْنَ یَنْتَقِلُوْنَ مِنْ دَارٍ اِلَى دَارٍ صَدَقَ رَسُوْلُ اللّٰهِ

Nesih yazılar, iptidaf, harekesiz ve noktasızdır. Sülüslerde pek mükemmel değildir.

V

İğdelik Mezarlığı

Kale kapısının üst tarafında, Teke deresinin sağındadır. Dereden beş altı metre mürtefi, şibie münharif şeklinde, üç tarafı ev ve bahçe divarları ile çevrili küçük bir mezarlıktır. Bu mezarlıkta şimdi perişan bir iki mezar taşı ile bir iki lâhit taşı vardır.

1 ci lâhit taşı

0,70 boyundadır. Adı mermerdir. Haraptır. Yazısı istifi bozuk sülüstür :

Baş ucu :

- 1 — صاحب هذا تربہ قاسم ابن الیاس (الیاسنک)

[İbni] den sonraki parçayı ancak [İlyas - İlyasbey] okuyabildim. Re-

sim islâsı şöyledir : [قاسم بن الیاس]

Ayak ucu :

- 1 — الناس نيام فاذا ماتوا اتوبوا

Sol yüz :

- 1 — قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُونَ لَا یَمُوتُونَ بَلْ یَنْتَقِلُونَ مِنْ دَارٍ اِلَى دَارٍ

Sağ yüz :

- 1 — الموت کاس والناس شاربها القبر باب والناس داخلها

2 ci lâhit taşı

Mermerdir. Haraptır. Yazısı sülüstür :

Baş ucu :

- 1 — کل شیء سبوت

- 2 — وهو حي لا يموت
3 — في أوائل شعبان المعظم
4 — لسنة ثمان وعشرين وثمانمائة

Sağ yüz :

- 1 — اللهم اجعل قبر هذه المسلم روضة من رياض الجنة ولا تجعل حفرة من حفر النيران
بصره برحمة وبرحمان وبرأفة
2 — انتقل المرحوم المعصوم المغفور العبد الشهيد المحتاج الى رحمة الله تعالى

Sol yüz :

- 1 — غفران وتجاوز برضوان بفضلك وكرمك يا ارحم الراحمين
2 — حي بك بن حضر بك بن يحيى بك [1] طاب الله ثراه من دار القناء الى البقاء

Mezartaşı

Menşuru mustatil şeklinde kavuklu, musanna, Mermer bir mezartaşı olup üç yüzünde yukarıdan aşağı doğru yazı, ve dördüncü yüzünde de tezyinat vardır. Yazısı sülüstür :

- 1 — انتقل المرحوم المغفور المعصوم السعيد
2 — الشهيد الراحى الى رحمة ربه العزيز الحبيب
3 — محمد بن نور الدين القاسى نور الله قبره

VI

Maruf türbesi hatîresi [2]

1 ci lâhit taşı

Resim :67

Mermerdir. İki parçadır. Pazısı sulüstür :

Sağ yüz :

- 1 — انتقل المرحوم المغفور السعيد الشهيد المحتاج الى رحمة ربه سلطان چلبى بن محمد بك

Sol yüz ;

- 1 — تاريخه في شهر ربيع الاخرى من عمرة النبوه عليه السلام سنة ثمانين وثمانمائة

[1] Ulu camî avlusunda bırakılmış olan lâhit taşından biri «Seydi Ali Bey ibnilmağfur Yahya Bey» indir.

[2] Maruf tekyesi ile şeyh Tacettin İbrahim valafnâmesi hakkında ayrıca bir makale yazacağımdan burada sadece türbe avlusunda sürünmekte olan iki lâhit taşının kaydı ile iktifa edilmiştir.

2 ci lâhit taşı

Resim: 67

Mermerdir. Sağlamdır. Yazısı sülûstür:

Sağ yüz:

1 — قال النبي عليه السلام الدنيا مزرعة الآخرة استقل المرحوم المغفور نظر بك بن محمد جلبي
وقال النبي الدنيا حرام على أهل الآخرة

Sol yüz:

1 — وقال النبي عليه السلام المؤمنون لأئمتون تاريخه في شهر ربيع الآخر سنة ثمانين وثمانماية
بل يتقلون من دار النناء إلى البقاء

VII**Kozağacı köyü mezarlığı****Lahit taşı**

Mermerdir. Sağlamdır. Yazısı sülûstür:

1 — وفات المرحومة المغفورة السعيدة الشهيدة الرابعة فاطمة خاتون بنت علي باشا بك بن
ملك محمد طاب ثراها وجعل الجنة مشواها آه الموت

Sol yüz:

1 — تاريخ في الثاني والعشرين من شهر ذي الحجة سنة تسعة وخمسين وثمانماية هجرية
المصطفوية عليه السلام

VIII

Etrafı duvarla tahdit edilmiş olan Nasreddin Hoca mezarlığının haricinde kalmış mezarlardanbiri (Resim: 68, 69 ,70).

Mezarın baş ve ayak uçlarındaki taşlar ayrı ayrı şekillerdedir. Musanna ve şekilleri itibarile emsalsiz taşlardır.

1 ci Mezartaşı

Mermerdir. Menşuru mustatilîdir. Üst kısmı altı vecihli bir ehramı nakıstır. Tezyinatı orijinaldir. Üç veçhinde yazı, dördüncüsünde kandil mahkûktür. Pazısı sülûstür:

Birinci yüz:

1 — سبحان من وهى حى لا يموت

cümlesi, ehram ile menşur satırları arasında hasıl olan müselles içinde ve yukarıdan aşağıya doğru erkek - dişi olarak hakkedilmiştir).

- 2 — توفي المرحوم المغفور
3 — محمود بن الحاج يوسف ستان الدين
4 — بن الحاج ايمن طالب ثراه

İkinci yüz:

- 1 — رفتيم
2 — بقيه را بقا باد
3 — لاشك برود
4 — هر آنك اوزاد

Üçüncü yüz:

- 1 — محتاج ندارد
2 — كاسدم كنون
3 — هر كس بدعا
4 — كند زما ياد

2 ci taş

Ayak ucundaki taş (Resim: 69,70) on iki dilimli bir menşuru müsellesîdir. Üst kısmı, bir börk ile nihayetlenmektedir.

Birinci yüz:

- 1 — دريغا كر جهان
2 — ناگاه رفتم
3 — بصد حسرت
4 — بزير حالك ختم

İkinci yüz:

- 1 — عمل محمد بن
2 — علي بن
3 — غريب شاه
4 — التاجيك
5 — الاوهرى

Üçüncü yüz:

- 1 — في
2 — السادس عشر
3 — شعبان المعظم
4 — لسنة اثني وخمسين
5 — وسبعماية

محمد بن علي بن غريشاء التاجيك الاوهري nin birçok san'atkârane eserleri arasında bu taşlar, birer şehkâr sayılabilir. Bunlar, şimdi Taşmedrese avlusundadır.

Akşehirde yapılmış ve yapılmakta olan eski eserlerle mezartaşları tahribatını başlanğıçta arzetmiştim. Yalnız Nasreddin Hoca mezarlığını tahdit etmek üzere inşa edilen divarlarda kullanılmış olan taşlar (Resim: 45, 60, 61, 62) bile, bugün mevcut taşlardan fazla bir miktara balıdır.

Akşehirdeki lâhit ve mezar taşlarının % 98'zi tabii tesirler altında bozulmuş, aşınmış ve delik deşik olmuştur. Yazılar okunamaz, nakışlar seçilemez bir hale girmiştir. Taşların hemen hepsi bu suretle örtülüdür. (Resim: 23, 46, 56, 57, 58, 59) [1] yosunlar, taşların üzerinde oyuklar açmıştır. Bunları temizleyebilmek için kimyevî maddelerden istifade edilememiştir. Çünkü, esasen dokunulunca parçalanup dökülmeğe müstait olan yazı ve nakışları eritip dağıtmaktadırlar. Bundan dolayı ayrıca bir temizleme usulü bulmak lâzımgelmıştır. Bu usul, yosunlar ağır ağır kaldırıldıktan sonra mütebaki yosun tabakalarını tahta fırçası ile ve oyuklardaki yosunları da sivri sert tahta kalemlerle -taşları zedelemekten yavaş yavaş temizlemekten ibarettir.

Harap bir halde bulunan taşların pürüzlü yüzlerindeki yazıları ve nakışları meydana çıkarabilmek için de kömür ve tebeşirden istifade edilememiş, yazıların ve nakışların etraflarını kurşun kalem ile iyice çevirmek zarureti hasıl olmuştur. Bu ameliyelerin icrası için bir taşın üzerinde bazan günlerce durup itina ile çalışmak, birçok emek ve mrsraf ihtiyar etmek lâzımgelmıştır.

Toprak altından çıkarılan taşlarla taşların toprak altında kalmış olan kısımları, yosunların tahribatından masun kalmış olduklarından üzerlerinde kolayca çalışılabilmiştir.

Mahmûd-u Hayranî'nin sandukası [2]: Meşe tahtasından yapılmış olan sandukanın üstü musattah olup sahının boyu 2-3, eni 65, yüksekliği 95 santimdir. Baş ucundaki mustatilin içinde aynen

[1] Bu taşların resimleri heuüz tarafımdan temizlemeden nümune olarak alınmışlardır.

[2] Türk ve İslâm eserleri müzesinde bulunan ve sanat bakımından çok değerli olan bu sanduka hakkında Müze Müdürü Bay Abdülkadir, Türkiyat Enstitüsünün ricası üzerine bu malûmatı vermiştir. Bunu neşrederken kendisine teşekkürü bir vazife biliriz.

قد توفى المرحوم و (۱۱) مقفور (۱۱) شهيد (۱۱) سعيد قطب الاولياء
سيدى وسندى سيدى محمود بن مسعود رحمة الله عليه
رحمة واسعه في سبع وستين و ستائة الهجرية

ayak ucundaki mustatilin içinde

هذه تربة مطهرة قطب الاولياء سيد السادات
سيدى محمود بن مسعود رحمة الله عليه

yazılıdır. Sağ yanında üç müstatil vardır. Birinci müstatilin içinde kalın sülüsle (به) القبر باب وكل الموت كاس وكل ناس شارها (به) حكم النية içinde müstatilin içinde müstatilin içinde ناس داخلها (داخله) مسدق على رضى الله عنه [۱]. Bu üç müstatil, yan yanadır.

Sol yanında da aynı tarzda üç müstatil vardır. Birincisinin içinde قال النبي (صلى الله) عليه وسلم الدنيا قنطرة الآخرة فاعبروها ولا تعبروها صدق رسول الله الدنيا والآخرة حرام على اهل الدنيا واما حرام على اهل الآخرة

خبرة والآخرة حرام على اهل الدنيا واما حرام على اهل الآخرة
الدنيا والآخرة دارالبقاء الدنيا جيفة وطلبها كلاب

üçüncüsünün içinde de

كن في الدنيا غريب او غابرى سبيل صدق (رسول الله)
حكم النية في البرية جاره ما هذه الدنيا بدار قرار

yazılıdır.

Baş ve ayak ucundaki müstatillerin kenarları, ince nakışlarla çevrilmiştir. İki yandaki müstatillerin aralarındaki sularda kabartma çiçeklerle bezenmiştir. Üst kısmındaki su içerisinde bir satır olarak şu beyitler yazılıdır:

مولانا قدس الله سره. عاشقانی که باخبر میزند. پیش معشوقی چون شکر میزند. ازالست
آب زندگی خوردند. لاجرم شبوة ذکر میزند. از فرشته گذشته اند بلطف. دورازیشان چون
بش میزند

alttaki su içinde

تو کجا میبری که شیران نیز. چون سکان از برون در میزند. عاشقانی که جان همد کردند.
همه در عشق یکدگر میزند. عاشقان جانب فلک میزند. منکران درتک سقر میزند. [۲]

[۱] Prof. Şerefeddin yalkaya'nın malûmatına göre: Bu beyit, Aliyy-ibni Muham-medüt Tehâmî'nindir. Ebülfedâ, Mısır, Cilt. 2, Sa. 155 — 156.

[۲] Abdülbâki Gölpınarlı'nın malûmatına göre: Bu gazel, «Şemsülhakayık» ta bura-dakinden farklı olarak vardır ve yedi beyittir (Tebriz tab'ı, 1323, S. 190 — 191). Bura-daki ikinci beyit, Şemsülhakayıkta yoktur ve üçüncü beyit, ikinci beyittir. Beşinci ve altıncı beyitler de yoktur.

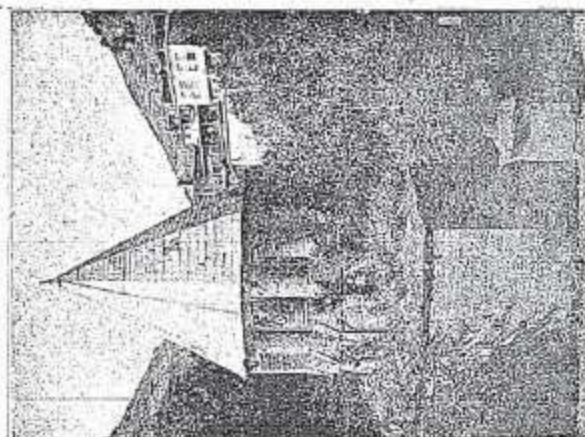
sağdan üst sıradaki su içinde

بیتع عشق شو کشته که تا عمر ابد یابی. که ان شمشیر نو بختی نشان ند هد کس از احیا
alt sıradaki su içinde

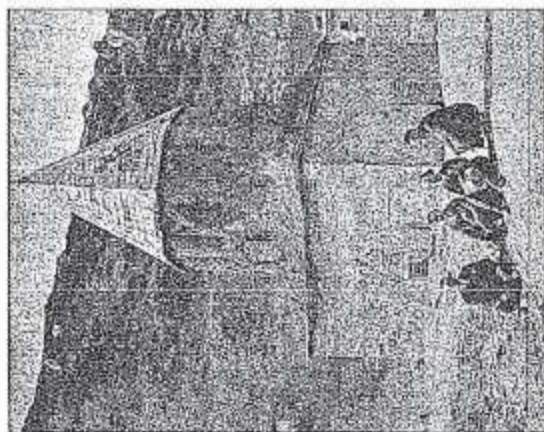
..... چو حرك اين جامه بستاند تو عريان مانى و رسوا

beyitleri yazılıdır. Bu kısım, tamir gördüğü için aradan bir iki mısra eksilmiştir..”

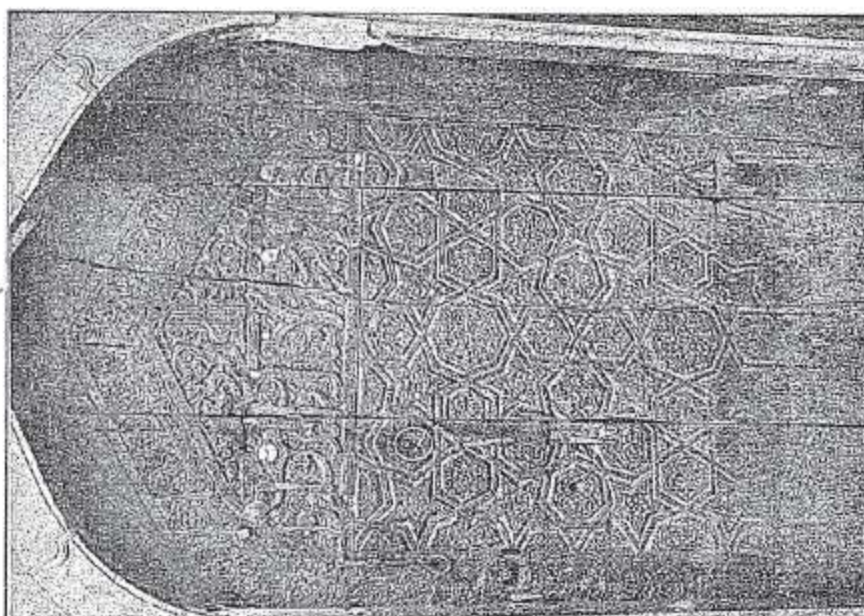
—

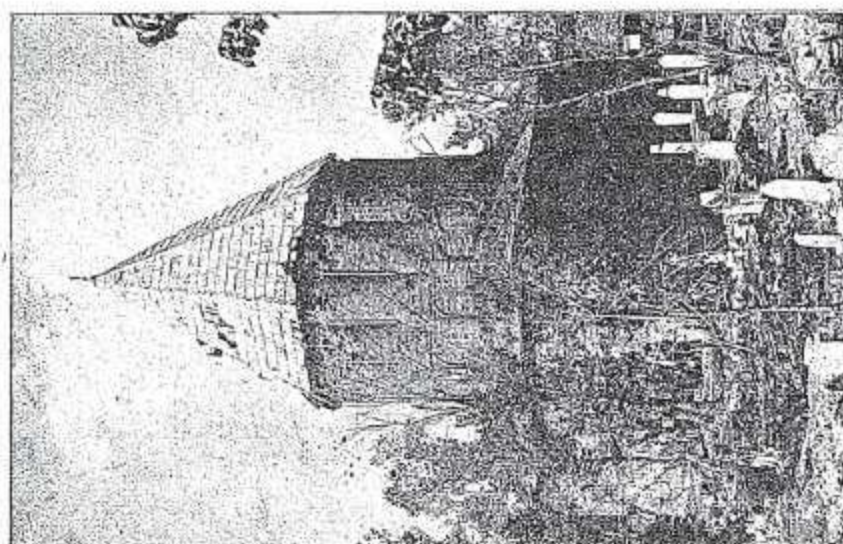
Resim : 2

Resim : 1

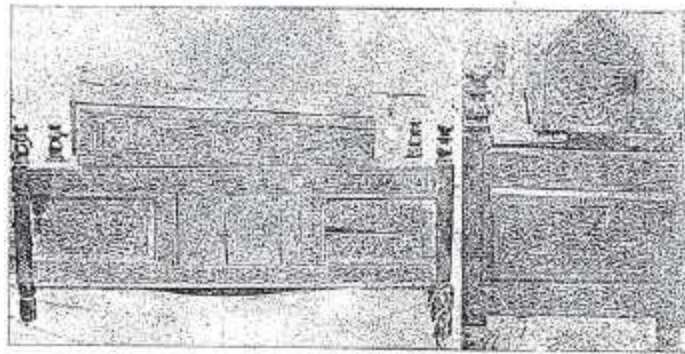
Resim : 4

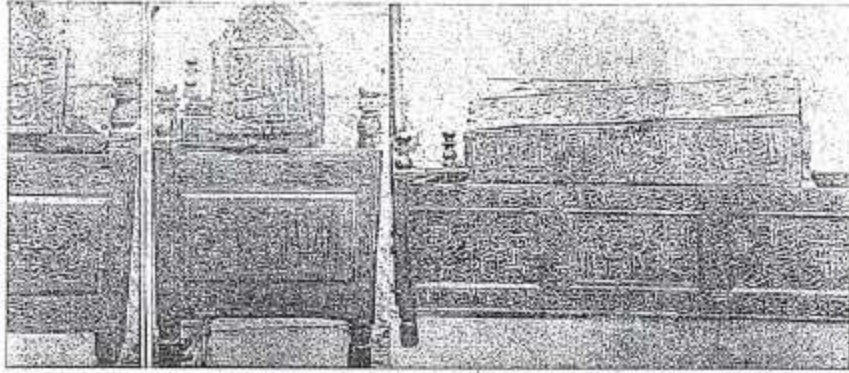
Resim : 3

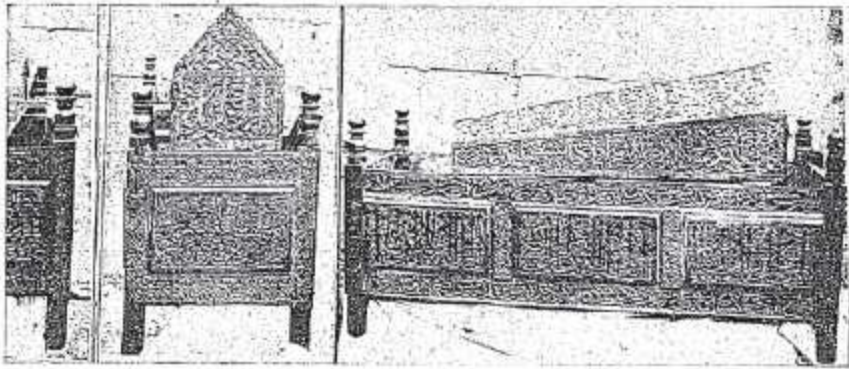
Resim : 5

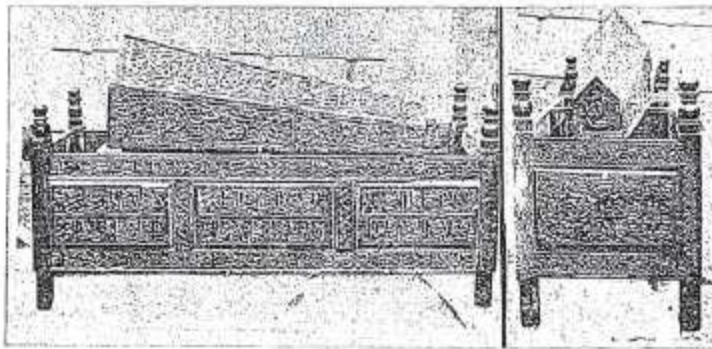
Resim : 6

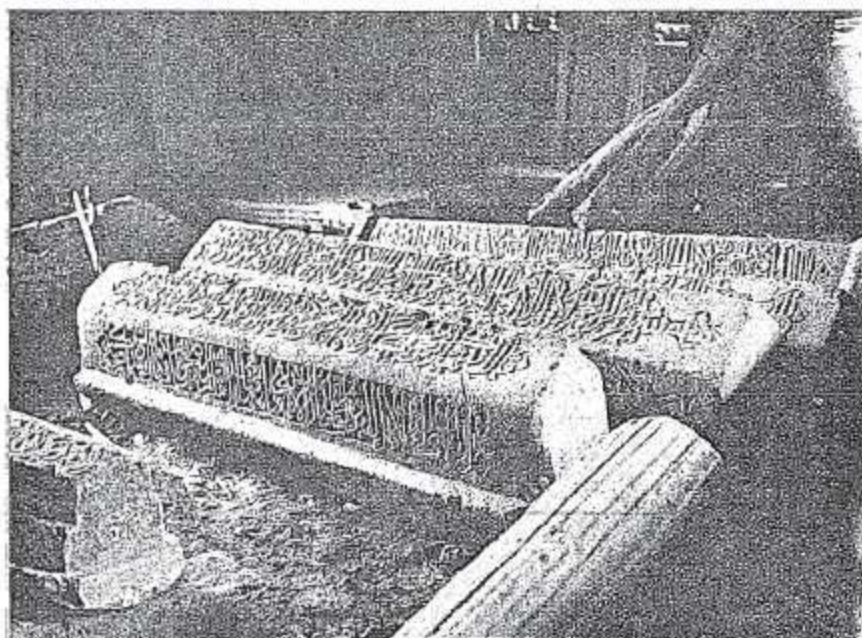
Resim : 7

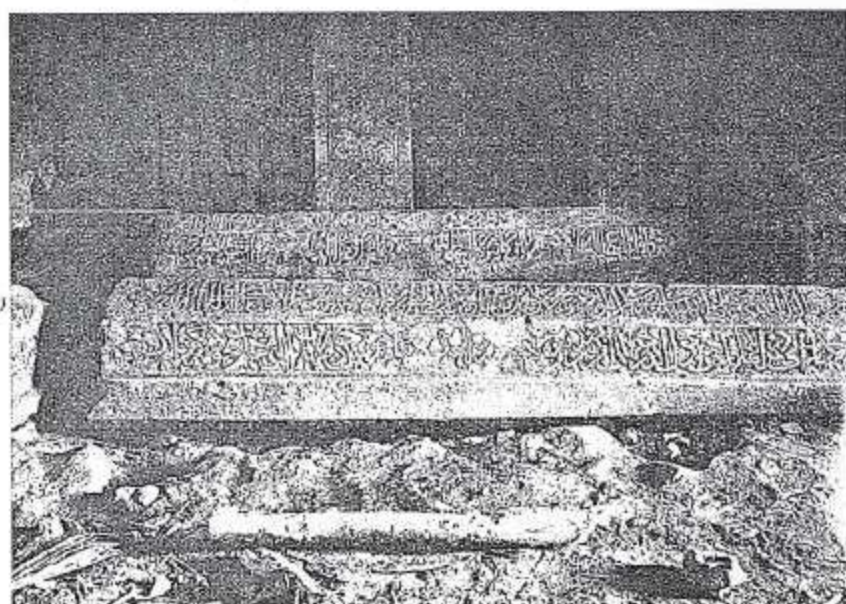
Resim : 8

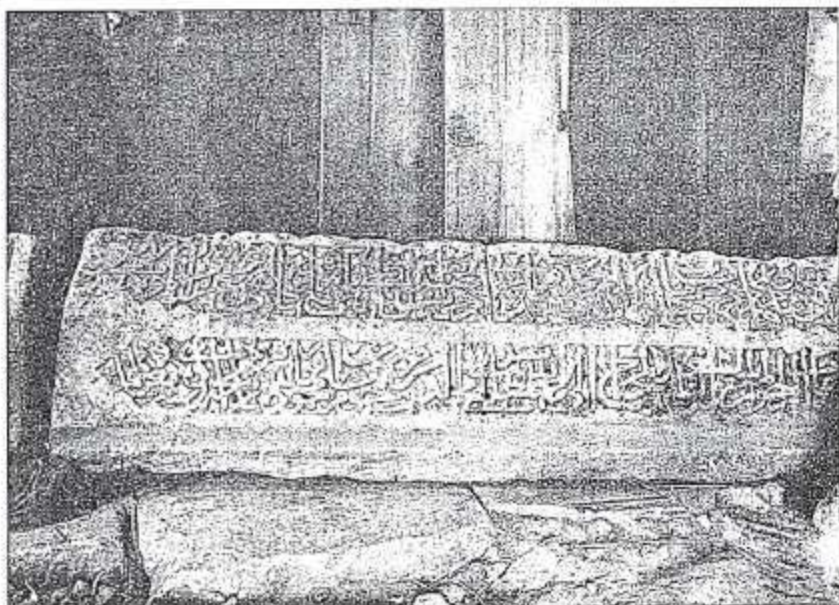
Resim : 9

Resim : 10

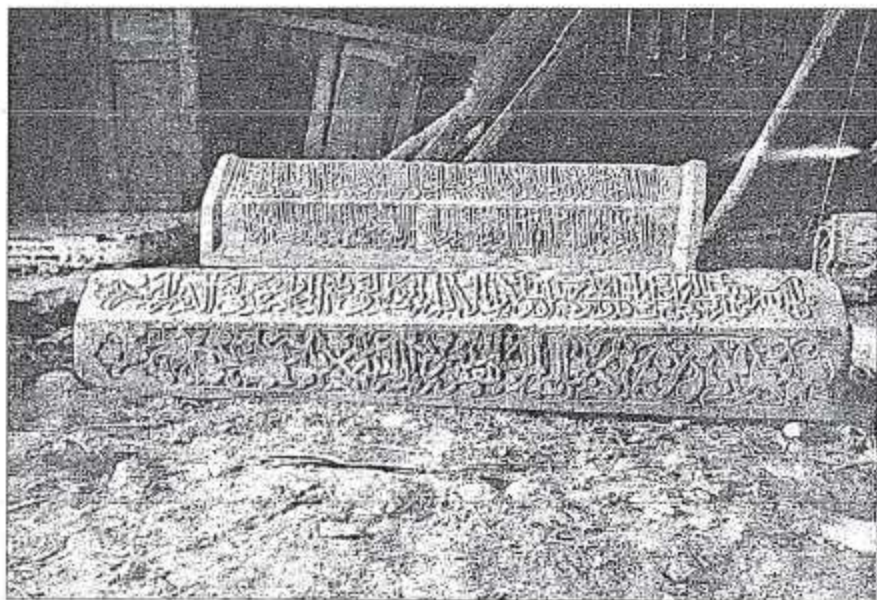
Resim : 11

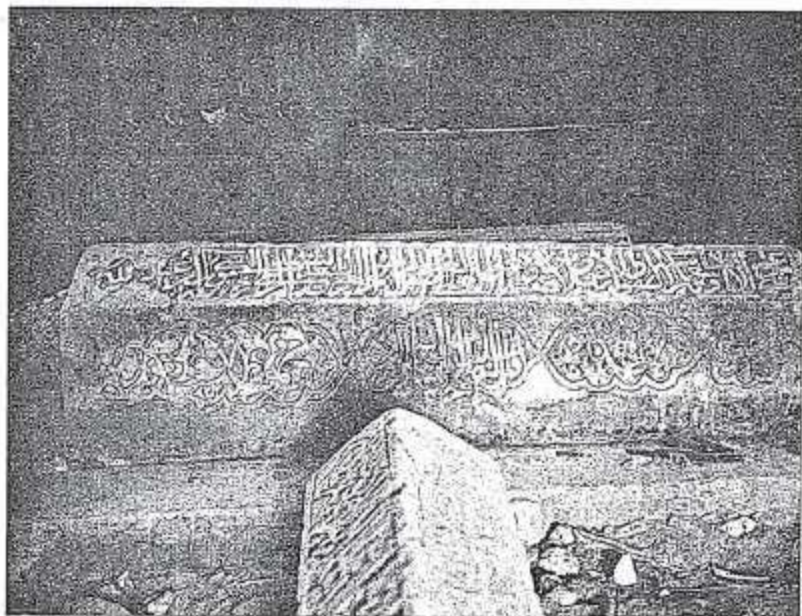
Resim : 12

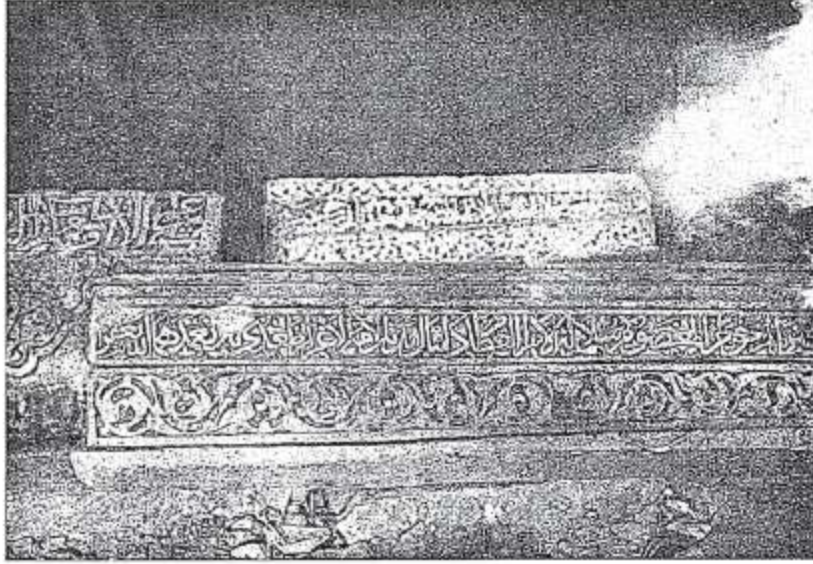
Resim : 13

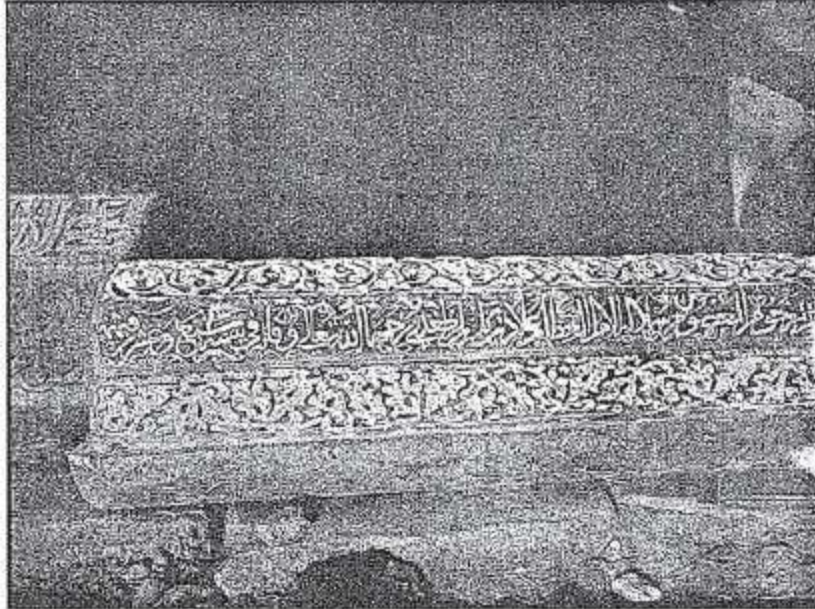
Resim : 14

Resim : 15

Resim : 16

Resim : 17

Resim : 22

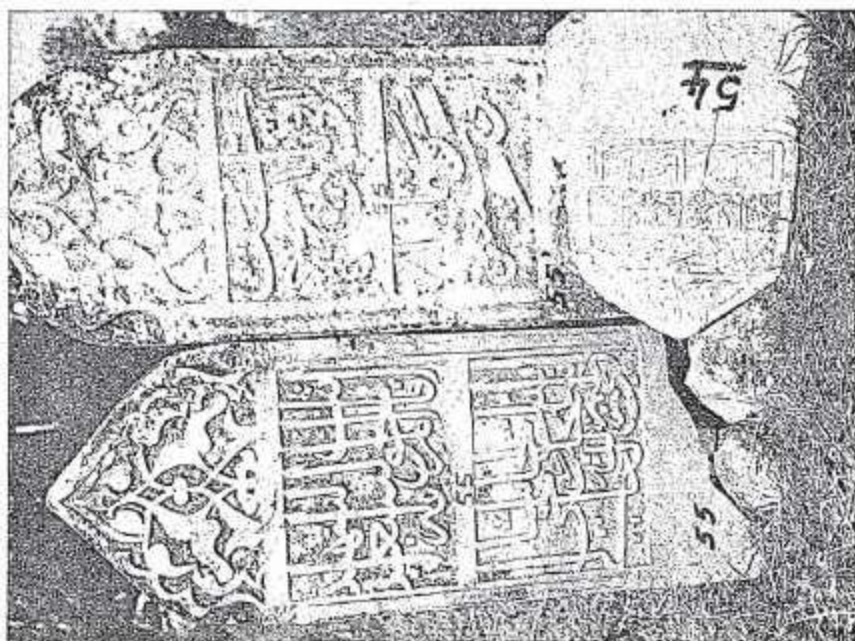
Resim : 23

Resim : 24

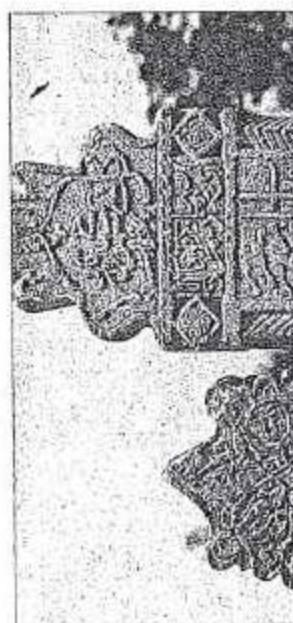
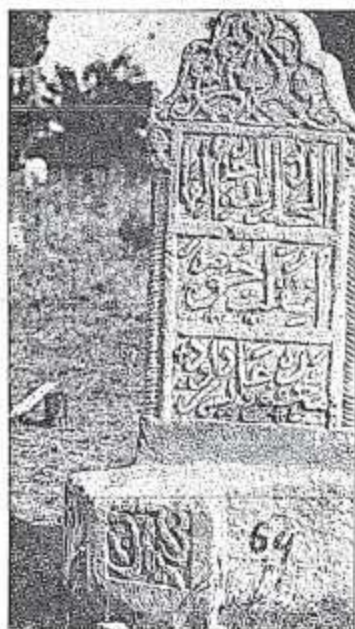
Resim : 29

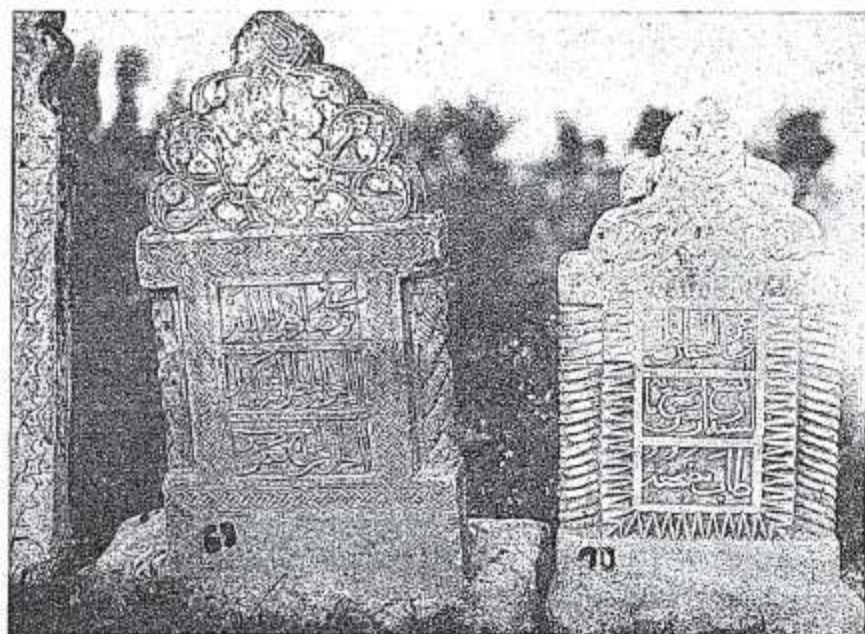

Resim : 30

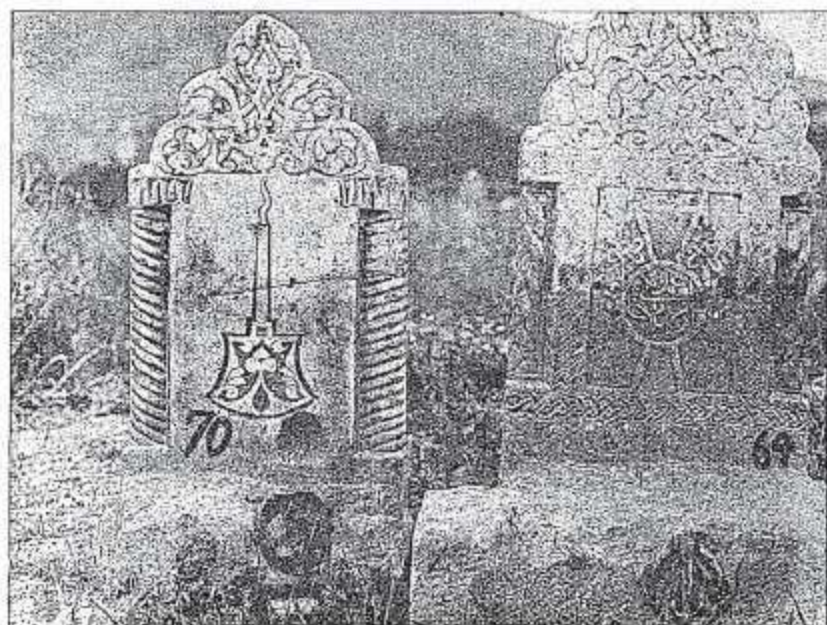

Resim : 31

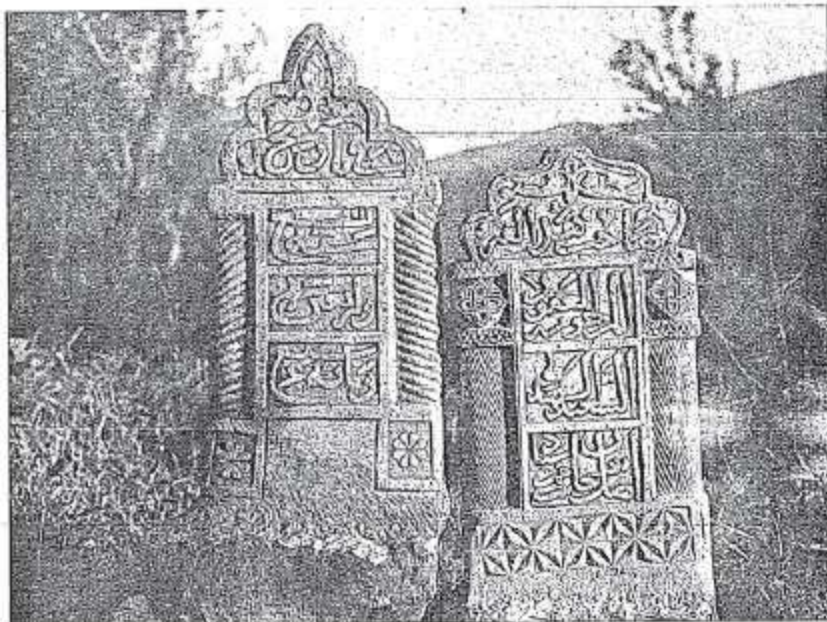

Resim : 53

Resim : 54

Resim : 55

Resim : 56

Resim : 57

Resim : 58

Resim : 59

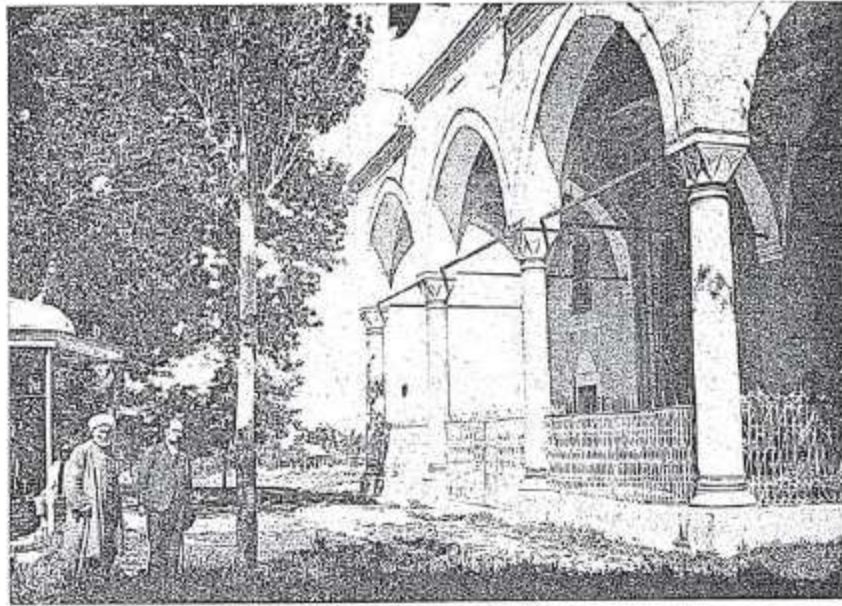
Resim : 60

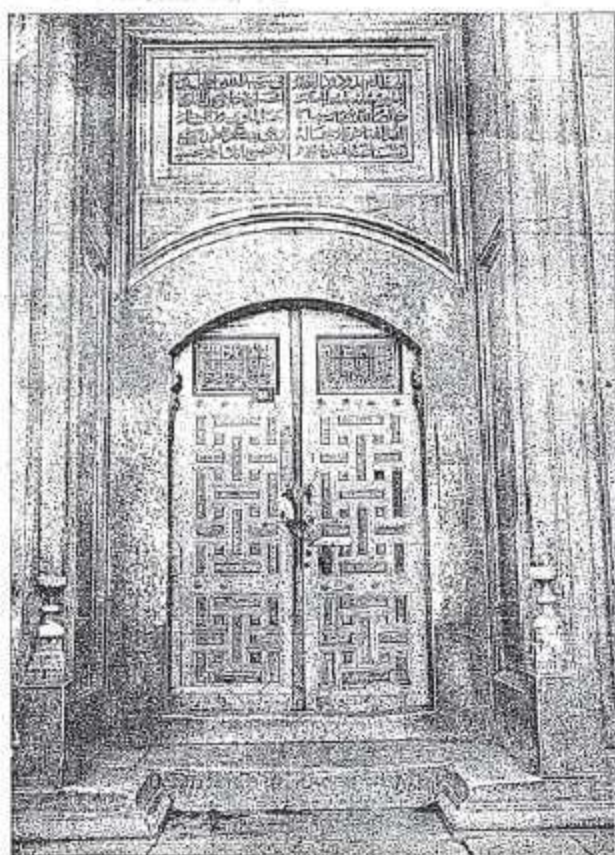
Resim : 61

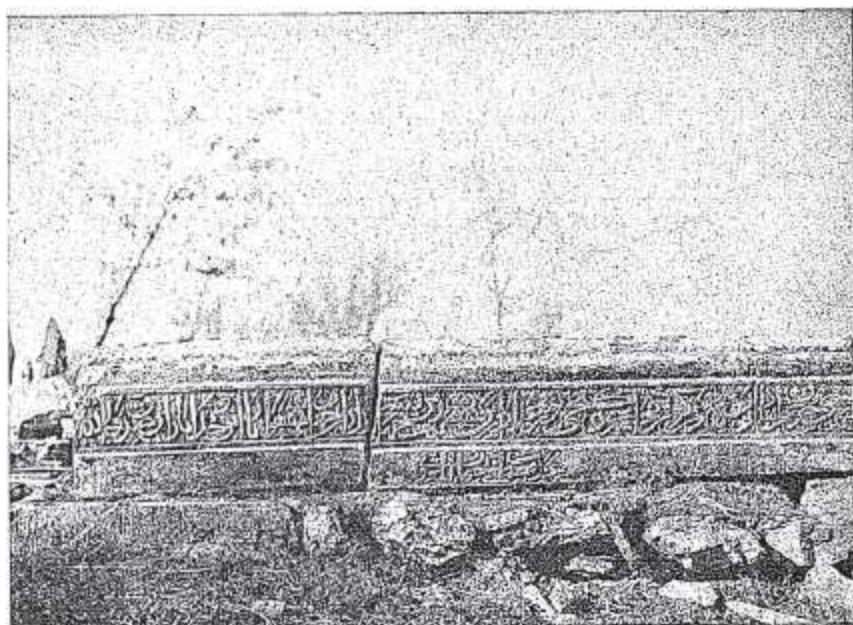
Resim : 62

Resim : 63

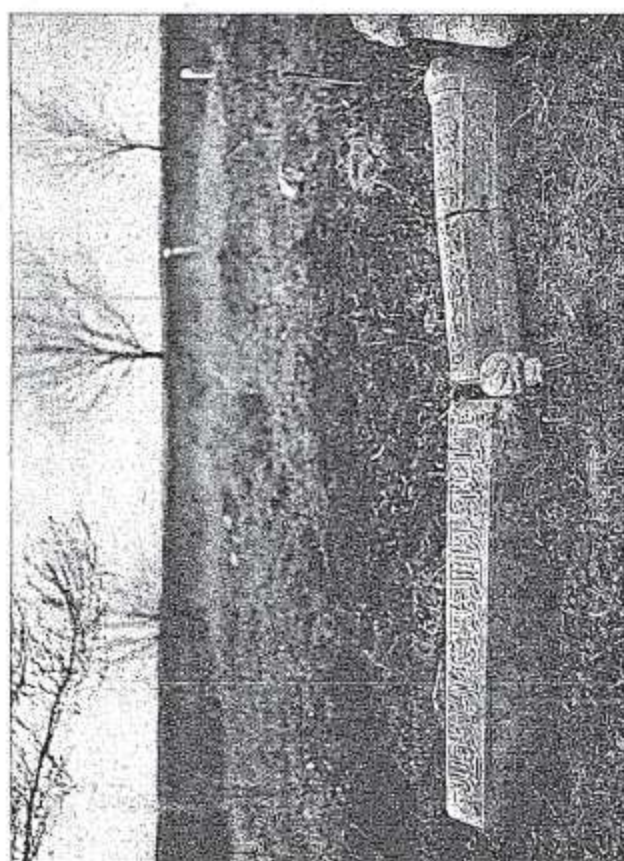
Realm: 64

Resim : 65

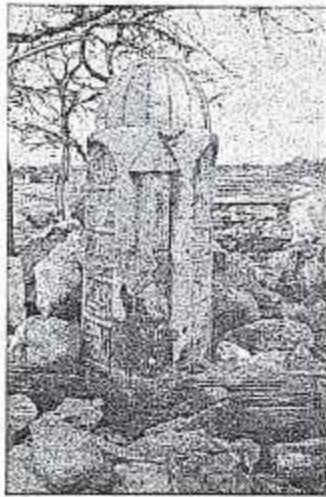
Resim : 66

Resim : 67

Resim : 68

Resim : 69

Resim : 70

